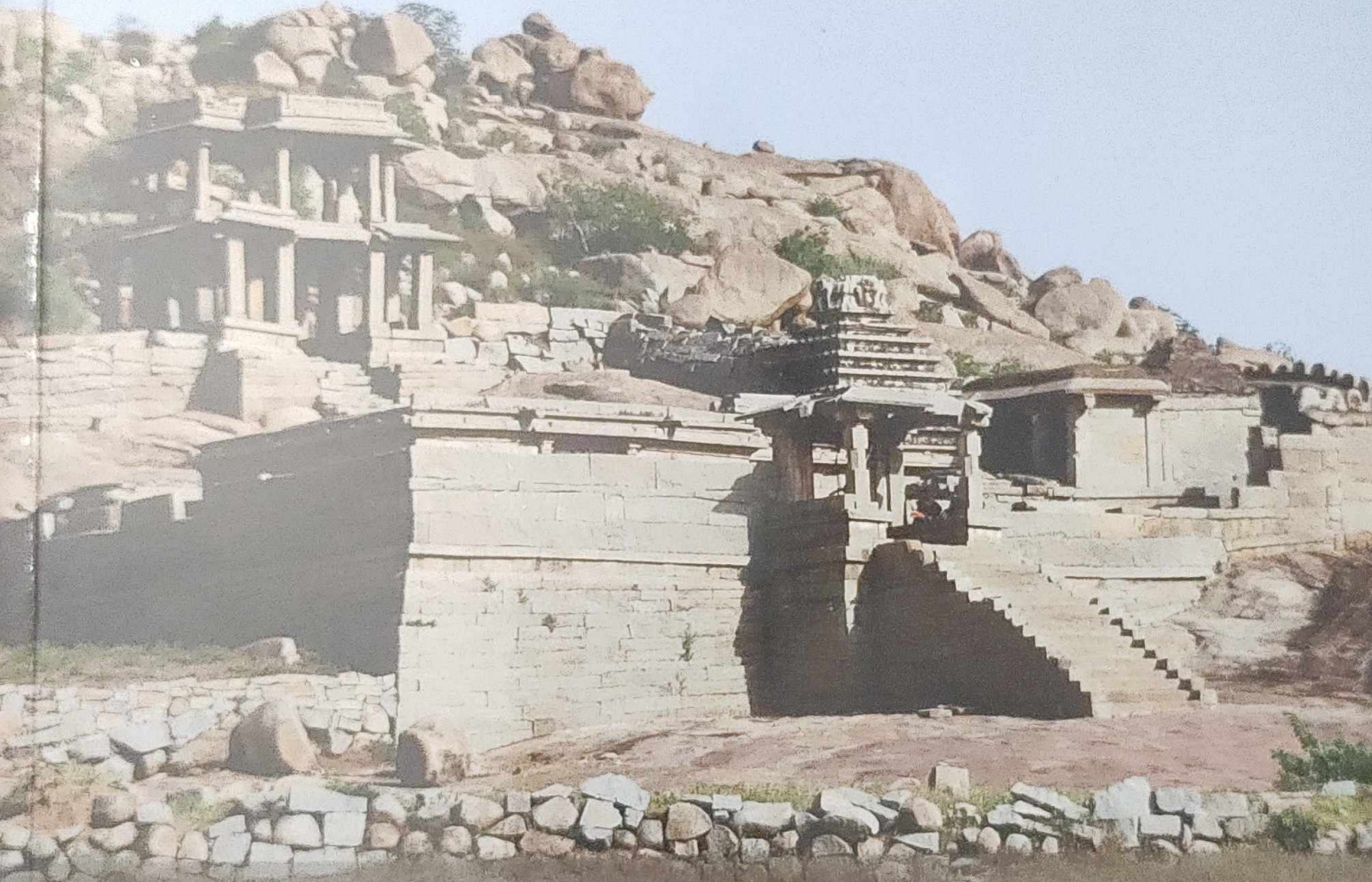

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಿಜಯನಗರ ಅಧ್ಯಯನ

ಸಂಪುಟ-೨೦

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎನ್. ಮಂಜುಳಾ, ಛಾ.ಆ.ಸೇ.

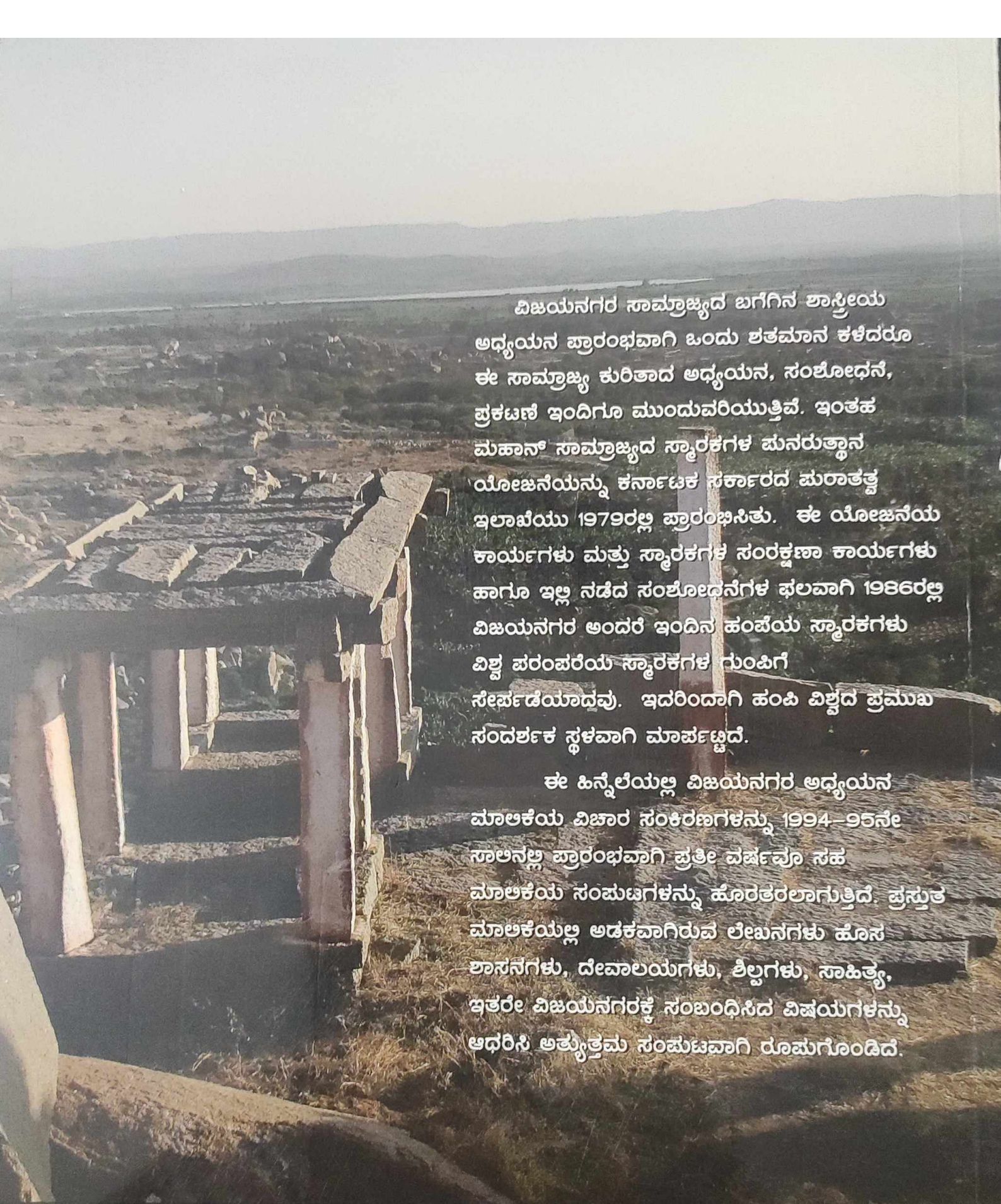
ಡಾ. ಆರ್. ಗೋಪಾಲ್

ಟಿ.ಎಸ್. ಗಂಗಾಧರ

ಪುರಾತತ್ವ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ

ಮೈಸೂರು

೨೦೧೭

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಒಂದು ಶತಮಾನ ಕಳೆದರೂ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಪುನರುತ್ಥಾನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯು 1979ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಫಲವಾಗಿ 1986ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಅಂದರೆ ಇಂದಿನ ಹಂಪೆಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಸಂದರ್ಶಕ ಸ್ಥಳವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಲಕೆಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳನ್ನು 1994-95ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಪ್ರತೀ ವರ್ಷವೂ ಸಹ ಮಾಲಕೆಯ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾಲಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಲೇಖನಗಳು ಹೊಸ ಶಾಸನಗಳು, ದೇವಾಲಯಗಳು, ಶಿಲ್ಪಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇತರೇ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಪುಟವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಪುರಾತತ್ವ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ
ಮೈಸೂರು

ವಿಜಯನಗರ ಅಧ್ಯಯನ

ನಂಪುಟ - 20

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎನ್. ಮಂಜುಳಾ, ಫಾ.ಆ.ಸೀ

ಡಾ. ಆರ್. ಗೋಪಾಲ್

ಟಿ.ಎಸ್. ಗಂಗಾಧರ

ಪುರಾತತ್ವ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ

ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ ಆವರಣ, ಮೈಸೂರು - 570 010

2017

ವಿಜಯನಗರ ಅಧ್ಯಯನ : ಸಂಪುಟ - 20

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಆಯುಕ್ತರು, ಪುರಾತತ್ವ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ

ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ ಆವರಣ, ಮೈಸೂರು - 570 010.

ದೂರವಾಣಿ - 0821-2424673, 2424674

© ಕಾಡಿಸಿದೆ

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ 2017

ಪುಟಗಳು X + 272

ಪ್ರತಿಗಳು 500

ಬೆಲೆ: ರೂ. 435/-

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಶ್ರೀ ಮೇಲುಕೋಟೆ ಎನ್. ಮುರಳೀಧರ್

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ : ಹೇಮಲತಾ, ಗೋಕುಲಂ, ಮೈಸೂರು

ಮುದ್ರಣ : ಎಂ.ಸಿ.&ಎ., ಬೆಂಗಳೂರು

VIJAYANAGARA ADHYAYANA : Vol. 20

Publisher

Commissioner, Department of Archaeology, Museums and Heritage

Exhibition Complex, Mysore - 570 010

Ph: 0821-2424673, 2424674

© Reserved

First Edition 2017

Copies : 500

Pages : viii + 272

Price : Rs. 435/-

Cover Design: Sri Melukote N Muralidhar

DTP & Page Layout : Hemalatha, Gokulam, Mysore

Printed at : MC&A, Bengaluru

ಪರಿವಿಡಿ

01. ಅಚ್ಯುತರಾಯನ ಶೈವ ಶಾಸನಗಳು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1529-1542)
ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಾಗರಾಜು 1
02. ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಕಾಲದ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಮಾಗಣಿ/ಮಾಗಾಣಿ - ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ
ಡಾ. ಪಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ 7
03. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ನಂಜನಗೂಡು ಪ್ರದೇಶದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದಾನದತ್ತಿಗಳು
ಡಾ. ಎಸ್. ಶಿವರಾಮು 12
04. ಅಚ್ಯುತ ದೇವರಾಯನ ಕಾಲದ ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಾಸನಗಳು
ಸಂತೇಬೆನ್ನೂರು ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ್ 16
05. ಹಾನುಗಲ್ಲು ತಾಲೂಕಿನ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರುಗಳ ಶಾಸನಗಳು
ಹನುಮಾಕ್ಷಿ ಗೋಗಿ 20
06. ಹರಿಹರರಾಯನ ಬಂದಳಿಕೆ ಶಾಸನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಕ್ತರು
ಡಾ. ಕಲವೀರ ಮನ್ವಾಚಾರ 30
07. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಕುರುಹುಗಳು
ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕುಂಬಾರ 33
08. ಬೇಳಿಂಜೆಯ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಲೋಹದ ಶಿಲ್ಪಗಳು
ಪ್ರೊ. ಟಿ. ಮುರುಗೇಶಿ 35
09. ವಿಜಯನಗರ ಪತನದ ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಗಳಾದ ಭೂಗತವಾದ ದೇವಿ ದೇಗುಲದ ಪೂಜಾ ಪರಿಕರಗಳು
ವಿಠಲದೇವಾಲಯ, ವೆಂಕಟಾಪುರ, ಹಂಪಿ
ಟಿ.ಎಮ್. ಕೇಶವ 37
10. ಹಂಪಿ ಋಷ್ಯಮೂಕ ಪರ್ವತದ ಬಳಿ ದೊರೆತ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ನಾಲ್ಕು ತಾಮ್ರ ನಾಣ್ಯಗಳು
ಡಾ. ಎಚ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ 48
11. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಭಾಷಾ ಪತ್ರ
ಡಾ. ಕೆಳದಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಜೋಯಿಸ್ 51
12. ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ದೇವಾಲಯಗಳು
ಮಂಜನಾಯ್ಕ ಆರ್. 54
13. ಹಂಪಿ ಕೋಟೆ ಶಂಕರ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಿರುವ ವೈಷ್ಣವ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯ
ವಾಸುದೇವ ಎಸ್.ಕೆ. 73
14. ವಿರೂಪಾಕ್ಷೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಕಿರುರೂಪ ಚಿತ್ರಗಳು - ಒಂದು ಅವಲೋಕನ
ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಸಿ. ಪಾಟೀಲ 85
15. ಹಂಪಿ ಪರಿಸರದ ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ ಶಿಲ್ಪಗಳು
ಡಾ. ಸಿ. ಎಸ್. ವಾಸುದೇವನ್ 94

16. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಆನೆಗೊಂದಿಯ ಅಪರೂಪದ ಆಯುಧಪುರುಷ
ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರದ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಮಂದಿರ
ಡಾ. ಶರಣಬಸಪ್ಪ ಕೋಲ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಿ ಗೀತಾ ಸಿ. 104
17. ಹಂಪಿ ಪರಿಸರದ ವೀರಭದ್ರನ ಶಿಲ್ಪಗಳು
ಡಾ. ಎನ್.ಎಸ್. ವೀರೇಶ ಉತ್ತಂಗಿ 108
18. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಚಿಂತಲ ವೆಂಕಟರಮಣಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿನ
ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಿಲ್ಪಗಳು
ಧನುಂಜಯ. ಸಿ 115
19. ಹಂಪೆ ಹಜಾರರಾಮ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ್ಣುಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಶಿಲ್ಪಗಳು
ಡಾ. ಪದ್ಮಜಾ ದೇಸಾಯಿ 119
20. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ವೀರಭದ್ರ-ಶರಭ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಗಳು
(ಚಿತ್ರದುರ್ಗ-ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)
ಡಾ. ಶಕುಂತಲ ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ 126
21. ಹಂಪೆ ಅಚ್ಯುತರಾಯ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಪರೂಪದ ಊರ್ಧ್ವಕಾಂಡವ ನಟರಾಜ ಶಿಲ್ಪ
ಶ್ರೀಶೈಲ ಮನಗುತ್ತಿ 134
22. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದ ಸೇನಾಬಲ : ಅವಲೋಕನ
ಪ್ರೊ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಶೆಲಗಾವಿ 139
23. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಆಮುಕ್ತ ಮಾಲ್ಯದ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜಲ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಂಶಗಳು
ಡಾ.ಹರಿಹರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ 145
24. Issues related to fixing of Birth and Coronation Dates of
Vijayanagara King Achyutaraya
Dr. M. Kotresh 160
25. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ರಾಮನ ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಗಳು
ಜಯದೇವಪ್ಪ ಜೈನಕೇರಿ 165
26. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಭೂಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಪ್ರಭಾವ
ಡಾ. ಎಚ್.ಈ. ಬಸವರಾಜಪ್ಪ 167
27. ಕುರುವಗಡ್ಡೆ ಪರಿಸರದ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಅವಶೇಷಗಳು
ಡಾ. ಬಿ.ಸಿ. ರಾಕೇಶ್ 170
28. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನನ್ನು ಹುಡುಕುವಲ್ಲಿ ... ನೂರಾರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳು
ಡಾ. ಎಸ್.ಕೆ. ಜೋಶಿ 173
29. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ
ಪ್ರೊ. ಶಕುಂತಲಾ ಸಿಂಧೂರ 181
30. ವಿಜಯನಗರ ಪರಿಸರದ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧ
ಡಾ. ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ 186
31. ಹಂಪೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೆರೆಯ ಪದ್ಮರಸನ ಸಂಬಂಧ : ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು
ಡಾ. ಎಫ್.ಟಿ.ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ 189
32. ಪಂಪಾ ಮಹಾಶೈ ಮತ್ತು ಕಾಳಾಮುಖಿ ಮತ
ಡಾ. ವಾಸುದೇವ ಬಡಿಗೇರ 193

27. ಕುರುವಗಡ್ಡೆ ಪರಿಸರದ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಅವಶೇಷಗಳು

ಡಾ. ಬಿ.ಸಿ. ರಾಕೇಶ್

ಪ್ರಸ್ತುತ ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನವು ಕುರುವಗಡ್ಡೆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರ ಅಥವಾ ಕುರುವಗಡ್ಡೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸ್ಥಳವು ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲೂಕು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೊನ್ನಾಳಿಯಿಂದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ 10 ಕಿ.ಮಿ. ಸಾಗಿದರೆ ಬಲಗಡ್ಡೆಗೆ ಹೊಸಕುರುವ ಇದೆ. ಎಡಕ್ಕೆ 1 ಕಿ.ಮಿ. ಸಾಗಿದರೆ ಕುರುವ ಬಡಾವಣೆ ಇದೆ. ಮೂಲ ಊರು ಕುರುವ ಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಕುರುವಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಏಳು ಶಾಸನಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳಾಗಿವೆ. ಹಾಗೂ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ದೇವಾಲಯದ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪ್ರದೇಶವು ಸು. 250 ಎಕರೆಯಷ್ಟು ವಿಶಾಲ ಭೂ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯೂ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಡ್ಡೆ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಗಡ್ಡೆ ಭಾಗವು ಭದ್ರತಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಹರಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಅಂದರೆ ಜನಪದರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣದ ಕಾಲದಿಂದ ಸ್ಥಳ ಇದ್ದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಶಾಸನವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶಾಸನಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಥಳವಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಮಹಮ್ಮದಿಯರ ದಾಳಿಯಿಂದ ಸೊತ ರಾಜರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಂಪೆಯ ಬದಲು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದು ಕೂಡ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಹಂಪೆಗೆ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಕುರುವಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೋಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳ ಹಾಗೂ ನಗರವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮೊದಲು ರಾಮೇಶ್ವರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಹೋಯ್ಸಳರು ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಾನ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ರಾಂಪುರದ ಮೂಲ ಗುರುಗಳಾದ ಹಾಲಸಿದ್ದೇಶ್ವರರು ತಪಾನುಷ್ಠಾನ ಗೈದಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ತೋರಿದ ಕುರುಹುಗಳಿಂದಾಗಿ 'ಕುರುವ' ಎಂದು ಹೆಸರಿರುವುದಾಗಿ ಜನಪದರ ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಮೇಶ್ವರ ಸ್ಥಳವು ಹೋಯ್ಸಳರ, ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರಾದ 2ನೇ ಹರಿಹರನಿಂದ ಸದಾಶಿವರಾಯನವರೆಗೆ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆ

ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. 2ನೇ ಹರಿಹರನ ಕಾಲದ ಶಾಸನವು ಶ್ರೀ ಶಕೆ 1312 ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1390 ಪ್ರಮೋದಕ ಸಂವತ್ಸರ ಶಾಖಿಕ ಶುದ್ಧ ಮೊದಲನೆ ಸೋಮವಾರದಂದು ಶಾಸನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳ ಗೌಡರ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಆನವೇರಿ ನಾಡೊಳಗಿನ ಆ ಉರಕನಗೊಂಟೆಯನ್ನು ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ದೀಪಸ್ತಂಭ, ನಂದಾದೀವಿಗೆ ಹಾಗೂ ನೈವೇದ್ಯಕೆಂದು ಆಲೂರು ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿ ತುಂಗಭದ್ರ ನದಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಉರಕನಗೊಂಟೆ ಗುಡಿಯ ಕಂಭವನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಸುತ್ತಲು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಲಿಂಗ ಮುದ್ರೆ ಕಲ್ಲುನೆಟ್ಟು ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ಪುರವರ್ಗವಾಗಿಬಿಟ್ಟು ರಾಮಾಪುರವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಯಾರು ಸುಂಕ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸ 2ನೇ ಹರಿಹರನ ಆಜ್ಞಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುರುವಗಡ್ಡೆಯ ಗಡಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಂಪುರ ನದಿ ದಂಡೆಯಿಂದ ಗೋವಿನಕೋವಿ ನದಿ ದಂಡೆಯವರೆಗೆ ಗಡ್ಡೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ತುದಿಯವರೆಗೆ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಎರಡ ಭಾಗವು 'ಕುರುವಗಡ್ಡೆ'ಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಮುದ್ರೆಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರದ ಗಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹಾಕಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯನಗರದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅರಸ ಸದಾಶಿವರಾಯನ ಆಜ್ಞಿಕೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಕೆ 1479 ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1557 ನಳ ಸಂವತ್ಸರ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ 14ನೇ ಗುರುವಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಒಳನಾಡೊಳಗಣ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಸೀಮೆಯ ತುಂಗಭದ್ರ ನದಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಳವಾದ ಕುರುವಗಡ್ಡೆ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅಮೃತಪಡಿ, ನಂದಾದೀವಿಗೆ ಆಪಸ್ತಂಭ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಳದಿಯ ಸದಾಶಿವನಾಯಕರಿಗೆ ಅಮರ ಮಾಗಣಿಯಾಗಿ ಕುರುವಾ, ಮರಸಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಹಾರನಹಳ್ಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಏಡೆಕೊಪ್ಪ ಮತ್ತೆ ಸಿರಿಗಿರಿಪುರಗಳ ತಳವಾರಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಶಾಸನ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿದವರು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಮ ಹಾಗೂ ತುಂಬಭದ್ರ ನದಿತೀರದಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಮ ಎನ್ನುವಂತಹ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ 2ನೇ ಹರಿಹರ ಹಾಗೂ ಸದಾಶಿವರಾಯನ ಶಾಸನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ದೀಪಸ್ತಂಭವನ್ನು ಬೆಣಚು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೀಪಸ್ತಂಭವು ಸುಮಾರು 30 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಇಡಲು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಶಾಲವಾದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರದ ಮುಂದುಗಡೆ ದೀಪಸ್ತಂಭವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಬಲಪಕ್ಕದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 5 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಸುಮಾರು 4 ಅಡಿ ದಪ್ಪನಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇದು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟ ಅಥವಾ ಶಾಸನವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದವರ ಶಿಲ್ಪದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪ ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುವ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವ ಶಿಲ್ಪವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟಂತೆ ಇರುವ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದು ನೆಲದಿಂದ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ಕಂಬದ ಸುತ್ತಲು ಕೋನಾಕಾರವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ದೇವಾಲಯದ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಗೆ ಹಾಕುವ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಹೂವಿನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ದೇವಾಲಯದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಅಥವಾ ದೇವಾಲಯವು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರಬಹುದು.

ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಅವಶೇಷಗಳು ಹಾಗೂ ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗಡೆ ರಾಮೇಶ್ವರಲಿಂಗ, ನಂದಿಯ ವಿಗ್ರಹಗಳು, ದುರ್ಗಾ ದೇವಿ, ಗಣೇಶ, ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ, ಹಲವು ಯತಿಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ದುಂಡಗಿನ ಆಕಾರದ ಕಲ್ಲುಗಳು, ನಾಗರಶಿಲ್ಪಗಳು, ಉದ್ಯವಲಿಂಗಗಳು, ಸಣ್ಣಲಿಂಗಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗಡೆ ಇರುವ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ವಿಜಯನಗರ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಶಿಲ್ಪಗಳಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಂಡ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅವಶೇಷಗಳು ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1998ರಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೆಡವಿ ಹಾಕಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಎರಡನೆ ಹರಿಹರ ಹಾಗೂ ಸದಾಶಿವರಾಯರ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ದೀಪಸ್ತಂಭ, ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಭದಲ್ಲಿನ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪ, ಕಲ್ಲಿನ ಸಣ್ಣ ಕಂಬ ಹಾಗೂ ಇತರ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಥಳವಾದ ಗಡ್ಡೆರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಜವಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇದೆ.

ಆಕರಗಳು

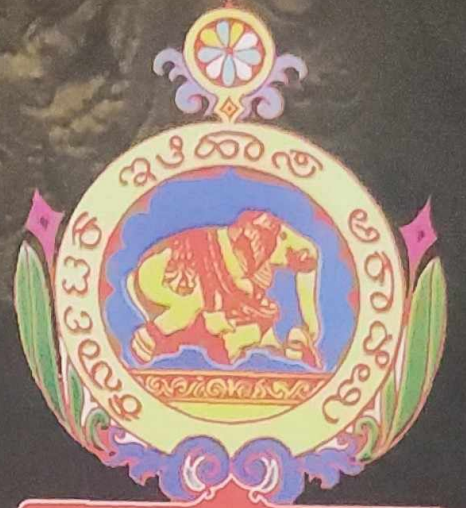
1. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ - ಸ್ಥಳ ಪರಿಶೀಲನೆ.
2. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ, 7, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನಗಳು (ಹೊನ್ನಾಳಿ 6 & 9)ಭಾಗ 1 ಲೂಯಿಸ್ ರೈಸ್ ಮೈಸೂರು ಗೌರ್ಮೆಂಟ್ ಪ್ರೆಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, 1902. ಪು.357, 358, 365 & 336.
3. ಹೊನ್ನೆಲೆಗಳು, ಕೊಟ್ಟೇಶ್ ಉತ್ತಂಗಿ, ಸಹನಾದ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊನ್ನಾಳಿ, 2004. ಪು. 79 & 80
4. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ ಲೇಖನ ಕಲೆ-ತುಳುವ ವಂಶ, ಡಾ. ಬಿ.ಸಿ.ರಾಕೇಶ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಸಂಶೋಧನ ಹೊನ್ನಾಳಿ, ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ, 2008. ಪು. 25-30.

ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ

ಸಂಪುಟ
೩೨

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ದೇವರಕೊಂಡಾರೆಡ್ಡಿ
ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಕೆ. ದೇವರಾಜಸ್ವಾಮಿ

KARNATAKA SAHASRA AKADEMI
ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹಸ್ರಾಕಾಡೆಮಿ

೨೦೦೭

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ(ರಿ.)

ಬೆಂಗಳೂರು

ಸಹಯೋಗ

ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ, ಮೈಸೂರು

ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲದ ಕಲ್ಲು ಕಿತ್ತರೆ
ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯ ಪಂಚಾಂಗ ಕಿತ್ತಂತೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಣ್ಯಗಳ ನಾಶ
ಇತಿಹಾಸ ಪರಂಪರೆಯ ನಾಶ

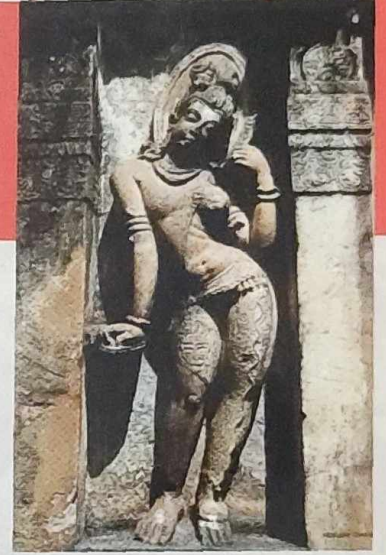

ಪ್ರಾಚೀನ ಚರ್ಚ್, ಮಸೀದಿ, ಗುಡಿ
ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ಭವ್ಯ ಮುಡಿ

ಐತಿಹಾಸಿಕ

ಪರಂಪರೆ ಉಚಿಸಿ

ತಾಳೆ ಹೊತ್ತಗೆಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಹಳೆಯ
ಪರಂಪರೆ ಪೋಷಣೆ

ISBN : 978-81-921255-7-2

9 788192 125572

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆ ಉಚಿಸಿ ಭಿತ್ತಿ ಪತ್ರ - 2017

E-mail : karnatakaitihasaacademy25@gmail.com

web : www.karnatakaitihasaacademy.org

ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ

ITIHASA DARSANA - Volume 32 / 2017

ಸಂಪುಟ ೩೨ / ೨೦೧೭

೨೦೧೬ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೨ರಿಂದ ೨೪ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಅಮೃತ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ಇವರ ಸಂಯುಕ್ತ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ ಸಭಾಂಗಣ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ೩೦ನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಂಡಿಸಿದ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಪುಟ.

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ|| ದೇವರಕೊಂಡಾರೆಡ್ಡಿ

ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಕೆ. ದೇವರಾಜಸ್ವಾಮಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ (ಲ.) ಬೆಂಗಳೂರು

ITIHAŚA DARŚANA - Volume 32 / 2017

The Volume of the Scholarly papers presented and the General body Proceedings of the 30th Annual Conference of
The Karnataka Itihasa Academy (Regd.,)
held at Kannada Samshodana Samste, Karnataka University, Dharwad
on 22nd, 23rd & 24th October 2016

ಪುಟಗಳು : ೬೩೨ + xxxvi + Col. Photos XII

Pages : 632 + xxxvi + Co. Photos XII

© Authors. ಆಯಾ ಲೇಖಕರದು

Edited by : **Dr. Devarakondareddy**
Prof. G.K. Devarajaswamy

Published by : Secretary
Karnataka Itihasa Academy (Regd.)
43/13, Mathru Krupa, 2nd Floor, 2nd Main Road
5th Cross, Mount Joy Extension, Hanumanthanagar, Bangalore - 560 019.

e-mail : karnatakaitihasaacademy25@gmail.com
Web : www.karnatakaitihasaacademy.org

Price : ₹ 750

ಬೆಲೆ : ₹ ೭೫೦

ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ.
ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ರಂಭಾಪುರಿ ವೀರಸಿಂಹಾಸನ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಪೀಠ, ಬಾಳೇಹೊನ್ನೂರು.

ISBN No. 978-81-921255-7-2

Printed at

 ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
LAKSHMI MUDRANALAYA Bangalore
ISO 9001-2000

ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

ದೂರವಾಣಿ : ೨೬೬೧ ೩೧೨೩, ೨೬೬೧ ೮೭೫೨

ಪರಿವಿಡಿ

೧.	ಸಂಗೀನಹಳ್ಳಿಕೆರೆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕೈಕೊಡಲಿ ಪತ್ರೆ	ಡಾ. ಎಸ್.ವೈ. ಸೋಮಶೇಖರ್	೧
೨.	ಬಾಣಾವರದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಕೈಕೊಡಲಿಗಳು	ರೇಣುಕಸ್ವಾಮಿ ಒಡೆಯರ್ ಬಿ.ಈ.	೩
೩.	ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ನೆಲೆಗಳ ಹೊಸ ಶೋಧ	ಪ್ರೊ.ಜಿ.ಕೆ. ದೇವರಾಜಸ್ವಾಮಿ, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಎಲ್.ಎಸ್.	೬
೪.	ಮಲ್ಲಿಗೆನಹಳ್ಳಿಯ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	ಪ್ರವೀಣ್ ದೊಡ್ಡಗೌಡರ	೧೧
೫.	ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಡಹಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಶಿಲಾ ಗೋರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಸತಿ ನೆಲೆಗಳ ಮೇಲೊಂದು ಹೊಸಬೆಳಕು	ಡಾ. ಲಿಂಗರಾಜು	೧೫
೬.	ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆ - ಸರೂರ	ಶಿವಪ್ಪ ನ. ನೀರಲಗಿ	೧೯
೭.	ಹಿರೇಗುಂಟನೂರು-ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ನೆಲೆಗಳ ಶೋಧ	ಶರತ್‌ಬಾಬು ಕೆ.ಎಸ್.	೨೨
೮.	ಪರಂಪರೆಯ ಕಾವಿ, ಬಿತ್ತಿಚಿತ್ರ "ಗೀರುಶಿಲ್ಪ" ಶಾಸನ, ಬಂಡೆಯಾಸರೆ ಚಿತ್ತಾರ	ಎಸ್.ಎ. ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ	೨೪
೯.	ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ಚಿತ್ರಗಳು	ಮೇಕನಗದ್ದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೌಡ	೨೭
೧೦.	ಸವ್ವೆಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅಪ್ರಕಟಿತ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನ	ಡಾ. ಜಿ. ಕರಿಯಪ್ಪ ನಿಂಗನಾಯ್ಕ ಸಿ.	೩೦
೧೧.	ಹಲಗೂರಿನ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನಗಳು	ಡಾ. ಹನುಮಾಕ್ಷಿ ಗೋಗಿ	೩೪
೧೨.	ಹಾನುಗಲ್ಲು ಕದಂಬರ ಗೆಜ್ಜೆಹಳ್ಳಿಯ ಎರಡು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನಗಳು	ಡಿ. ಸ್ಮಿತಾರೆಡ್ಡಿ	೪೯
೧೩.	ಗೆಜ್ಜೆಹಳ್ಳಿಯ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೭೮ರ ಶಾಸನ	ಡಾ. ನಳಿನಿ ವೆಂಕಟೇಶ್	೫೮
೧೪.	ಕಂಚಿಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಪಾಂಡ್ಯರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನ	ರಾಘವೇಂದ್ರಚಾರಿ ಕೆ.ಎಂ.	೬೧
೧೫.	ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಹೊಯ್ಸಳರ ಇಮ್ಮಡಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳದೇವನ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನಗಳು	ಸಂಜಯ ಎನ್. ಹಂಜೆ	೬೪
೧೬.	ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಮಳಲಿಮಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ಶೃಂಗೇರಿ ಹಸೂರುಮಕ್ಕಿ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನಗಳು	ಡಾ. ಎಂ.ಎ. ಪ್ರಭಾಕರ್	೭೫
೧೭.	ಇಮ್ಮಡಿ ದೇವರಾಯನ ಪಂಪಾ ಸರೋವರದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನ	ಡಾ. ಎಸ್. ನಾಗರಾಜಪ್ಪ	೭೮
೧೮.	ಸ್ವರ್ಣವಲ್ಲೀ ಮಠದ ಪತ್ರಾಗಾರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಮೊದಲನೆಯ ಬುಕ್ಕರಾಯರ ಕಾಲದ ಧರ್ಮಶಾಸನದ ಪ್ರತಿ	ಡಾ. ಎ.ಕೆ.ಶಾಸ್ತ್ರಿ	೮೩
೧೯.	ಮೊಳಕಾಲ್ಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪದಿನಾನ ದೇವರಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಾಮ್ರಪತ್ರಗಳು	ಪ್ರೊ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ	೮೬
೨೦.	ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನ	ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಸ್.ಡಿ.	೯೭
೨೧.	ಕಂಪಿಲದೇವರಾಯನ ಅವಧಿಯ ಶಾಸನ ಪತ್ರೆ	ಡಾ. ಗಿರಿಜಾ	೯೯
೨೨.	ಜೇಗರಕಲ್ ಪರಿಸರದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನಗಳು	ಡಾ. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮಲ್ಲಂದಿನ್ನಿ	೧೦೦

೨೩.	ಕೆಳದಿ ನಾಯಕರ ಹಾಗೂ ಬಂಗರಸರ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನಗಳು ಹೆಚ್.ಆರ್. ಪಾಂಡುರಂಗ		೧೦೯
೨೪.	ಚಿಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಅಪ್ರಕಟಿತ ವೀರಮಾಸ್ತಿ ಶಾಸನ	ಹೊನ್ನೂರುಸ್ವಾಮಿ ಹೆಚ್.	೧೧೩
೨೫.	ಯಾದವಾಡದ ಜೈನ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳು	ಡಾ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಎನ್.ಹಂಚಿ	೧೧೫
೨೬.	"ಹರಿಹರದ" ಹೊಸ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಶೋಧಗಳು	ಡಾ. ಹರಿಹರ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್	೧೨೩
೨೭.	ಹೊನ್ನೂರಿನ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಗಳು	ಅನಿಲ್ ಎಲ್.	೧೨೬
೨೮.	ಸೀಬಿ ದೇವಾಲಯದ ದಾಖಲೆಗಳು	ಡಾ. ಬಿ. ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿ	೧೩೦
೨೯.	ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಮರ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು - ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆ	ಡಾ. ಬಿ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ	೧೩೭
೩೦.	ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆಗಳ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು	ಸುರೇಖಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೧೪೬
೩೧.	ಹುನಗುಂದ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಅಗ್ರಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿ	ಗೀತಾಬಾಯಿ ಬಡಿಗೇರ	೧೪೯
೩೨.	ಕಲ್ಯಾಣ ಜಾಲುಕೈರ ಒಂದನೆಯ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಾಸನಗಳು	ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಾಗರಾಜು	೧೫೧
೩೩.	ತಲಕಾಡಿನ ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ	ಡಾ. ಹನುಮ ನಾಯಕ	೧೫೫
೩೪.	ಶಾಸನೋಕ್ತ ಕನ್ನಡ ಶಾಖೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು	ಡಾ. ಕೆ. ವಸಂತಲಕ್ಷ್ಮಿ	೧೫೯
೩೫.	ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರು-ಶಾಸನೋಕ್ತ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ	ಮಧುರಾಜ್	೧೬೪
೩೬.	ಇಮ್ಮಡಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಬಿರುದುಗಳು	ಸತೀಶ್‌ಕುಮಾರ್ ಬಿ.ವಿ. ಮುನಿಕೆಂಪೇಗೌಡ	೧೬೮
೩೭.	ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಮಂಡ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಜೈನಧರ್ಮ	ಡಾ. ಎಸ್. ಶಿವರಾಮು	೧೭೮
೩೮.	ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಆಡಳಿತ	ಡಾ. ಟಿ. ರಾಜು.	೧೮೩
೩೯.	ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ತೆಲ್ಲಿಗರು ಒಂದು ಅವಲೋಕನ	ಡಾ. ಎಚ್. ಉಷಾರಾಣಿ	೧೮೬
೪೦.	ಶ್ರೀಮದಿಕ್ಕೇರಿ ಸಾಗರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜ ಲೋಕಾಚಾರ್ಯ ಮಠ-ಟಿಪ್ಪಣಿ	ಡಾ. ಕೆಳದಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಜೋಯಿಸ್	೧೮೯
೪೧.	ಕೆಳದಿ ಅರಸರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	ಹೆಚ್. ವಿರುಪಾಕ್ಷಪ್ಪ ಡಾ. ಹೆಚ್. ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ	೧೯೫
೪೨.	ವಿಜಯನಗರ ಪೂರ್ವ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರ ಆರಾಧನೆ	ಸರಸ್ವತಿ ಟಿ.	೨೦೨
೪೩.	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳು: ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ	ಬೋರಯ್ಯ ಆರ್.ಎನ್.	೨೦೪
೪೪.	ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ	ಡಾ. ಕೋ.ವೆಂ. ರಾಮಕೃಷ್ಣೇಗೌಡ	೨೦೭
೪೫.	"ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ"	ನಾಗರಾಜ ಸಿ.ಎಸ್.	೨೧೧
೪೬.	ಹುಲಿಯ ಜಂಗುಳಿಯ ಮೊತ್ತ : ಒಂದು ಪರಿಚಯ	ಡಾ. ಎನ್.ಆರ್. ಲಲಿತಾಂಬ	೨೧೪

೪೭. ಕಾರಗಹಳ್ಳಿ ಕಾಳಗ ಹಲವು ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು	ಡಾ. ಟಿ.ಎಲ್. ಜಗದೀಶ	೨೨೦
೪೮. ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ತೋಟದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು	ಡಾ. ಎ. ನಾಗವೇಣಿ	೨೨೪
೪೯. ಕುರುಬರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಗ್ರಾಮನಾಮಗಳು	ಡಾ. ಎಫ್. ಟಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ	೨೨೯
೫೦. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಜೈನಾಚಾರ್ಯರುಗಳು	ರೂಪೇಶ್‌ಕುಮಾರ್ ಹೆಚ್.ಎಲ್.	೨೩೨
೫೧. ಹೂಲಿ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು	ಡಾ. ಕೆ.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ	೨೩೯
೫೨. ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ತೆರಿಗೆ	ರಂಜಿತಾ ಆರ್.	೨೪೪
೫೩. ಮುಳಗುಂದ ನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಪಿಕಾರರು	ಡಾ. ಬಿ. ಸುರೇಶ	೨೪೯
೫೪. ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಕೆರೆ-ಕಟ್ಟಿಗಳು	ಡಾ. ಟಿ. ಉಮಾ ಡಾ. ಜಿ. ಕರಿಯಪ್ಪ	೨೫೧
೫೫. ಮಧ್ಯ ಮಲೆನಾಡಿನ ಶಾಸನೋಕ್ತ ವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಗಳು (ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ, ಕೊಪ್ಪ, ಶೃಂಗೇರಿ)	ಡಾ. ಕೆ.ಪಿ. ಪ್ರಕಾಶ	೨೫೫
೫೬. ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಅಗ್ರಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣೇತರ ಕಾರ್ಯಗಳು	ವೈ. ಮದ್ದಾನಸ್ವಾಮಿ	೨೫೭
೫೭. ಕುಂದಗೋಳ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನೋಕ್ತ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳು	ಮಂಗಲಾ ಎಂ. ಗೌಡ	೨೬೧
೫೮. ಗಜಮುಖಿ ಅರ್ಧಾಧ್ ಗಣೇಶಾಣಿ	ಸಿದ್ದರಗಿರಿ ಓ.ಎಲ್. ಚಂದ್ರೇಗೌಡ	೨೬೬
೫೯. ಮಹಿಳೆ ಆತ್ಮ ಬಲಿದಾನ : ಅಪರೂಪದ ಶಿಲ್ಪ	ಡಾ. ಎಸ್.ಎಂ. ಧನರಾಜ್	೨೭೧
೬೦. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಾಗರ ಗ್ರಾಮದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದ ಸಿಡಿಲೆಲೆ ವೀರಗಲ್ಲು	ಆರ್. ಶೇಷೇಶ್ವರ	೨೭೩
೬೧. ನರೇಗಲ್ಲಿನ 'ತುರುಗೋಳ್ ಶಿಲ್ಪ'	ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕುಂಬಾರ	೨೭೫
೬೨. "ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಹುಲಿಬೇಟೆ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು"	ಕೆ.ಟಿ. ಮಹಹಂತೇಶ	೨೭೬
೬೩. ಪರಸನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಗಣೇಶ ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣು ಶಿಲ್ಪಗಳು	ನಿಂಗನಗೌಡ ಹ. ದೇಸಾಯಿ	೨೮೦
೬೪. ಬಾದಾಮಿ ತಾಲೂಕಿನ ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ ಹತ್ತಿರದ ಪರ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ದಶಾವತಾರಿ ವಿಷ್ಣು ಕಂಬಗಳ ಉಬ್ಬು ಶಿಲ್ಪಗಳು	ಮಹಾದೇವ ಮಾ. ಜಗತಾಪ	೨೮೨
೬೫. "ಲಿಂಗಾಂಬುಧಿ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಷ್ಣುಶಿಲ್ಪ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆ"	ಡಾ. ಬಿ. ಬಸವರಾಜು ತಗರಪುರ	೨೮೬
೬೬. ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅಪರೂಪದ ಅಷ್ಟಭುಜ ವಿಷ್ಣು ಶಿಲ್ಪ	ಡಾ. ಪದ್ಮಜಾ ದೇಸಾಯಿ	೨೮೮
೬೭. ಹಂಪಿ ಪರಿಸರದ ಕಂಕಾಳಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಗಳು	ಡಾ. ಮೆಣಸಿಗಿ ಹೇಮಾವತಿ ಶಿವಾನಂದ	೨೯೨
೬೮. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ನಿಷದಿ ಶಿಲ್ಪಗಳು	ಡಾ. ಜಯಮ್ಮ ಬಿ.	೨೯೭
೬೯. ನಂದಿಗುಡಿ ಪರಿಸರದ ನಂದಿ (ವೃಷಭ) ಶಿಲ್ಪಗಳು	ಡಾ. ಬಿ.ಸಿ. ರಾಕೇಶ್	೩೦೦
೭೦. ಗದುಗಿನ ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಕಥಾ ನಿರೂಪಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು	ಪಾಟೀಲ ಡಿ.ಎಲ್.	೩೦೪
೭೧. ಸಿರದ ಗಾಳ-ಗಂಟಲು ಗಾಳ ಸಿಡಿದೆಲೆಯ ಒಂದು ಸಾಧನ	ಡಾ. ಜಗದೀಶ್	೩೧೦

ನಂದಿಗುಡಿ ಪರಿಸರದ ನಂದಿ (ವೃಷಭ) ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಡಾ. ಬಿ.ಸಿ. ರಾಕೇಶ್*

ನಂದಿಗುಡಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಂದಿಯ ಮೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ವೃಷಭ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ನಂದಿಗುಡಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ನಂದಿಗುಡಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ಅಥವಾ ನಂದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ನಂದಿತಾವರೆಯ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಅಥವಾ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಹಾಗೂ ಪುರದಕೇರಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಬೃಹತ್ ವೃಷಭ ಅಥವಾ ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪಗಳ ವಿಶೇಷತೆ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ನಂದಿಗುಡಿ ಮತ್ತು ನಂದಿತಾವರೆ ಹರಿಹರ ತಾಲ್ಲೂಕು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಪುರದಕೇರಿ ಹಿರೇಕರೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪುರದಕೇರಿ ಮತ್ತು ನಂದಿಗುಡಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿವೆ. ತುಂಗಭದ್ರ ನದಿಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೂ ನಂದಿತಾವರೆ ನಂದಿಗುಡಿಯಿಂದ ೨೦ ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದ ಹರಿಹರ-ಹೊನ್ನಾಳಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗ್ರಾಮವಾಗಿದೆ. ನಂದಿಗುಡಿ ಮಠದ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ವೃಷಭಪುರಿ ಸೂರ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ೧೧೦೮ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಬೃಹನ್ನಠ, ವೃಷಭಪುರಿ ಸಂಸ್ಥಾನ, ನಂದಿಗುಡಿ. ಇವರುಗಳು ದೇವಾಲಯಗಳ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಂದಿಗುಡಿಯ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ನೊಳಂಬ ಸಮುದಾಯದ ಕುಲದೇವರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಠ ಮತ್ತು ನಂದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಪೂಜ್ಯನೀಯವಾದ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.

ನಂದಿಗುಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಪಡೆದ ಕಡರನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ವಾಸನ, ಪಾಳ್ಯ ಹಾಗೂ ನದಿಯ ಎಡದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಳನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿ, ತುಮ್ಮಿನಕಟ್ಟೆ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದ ನಾಯಕರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ನೊಳಂಬ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಲಿಂಗಾಯ್ತು ಜನಾಂಗ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ನಂದಿಗುಡಿಯ ನಂದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಂದಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಥೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಂದಿಗೆ ಕಿರೀಟಧಾರಣೆ ಅಂದರೆ ಬಾಸಿಂಗವನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂದಿಗುಡಿಯ ನಂದಿಗೆ ಗೋವಿನಹಾಳು ದಡ್ಡಿ ನಿಂಗನಗೌಡರ ಮನೆಯಿಂದ ಬಾಸಿಂಗ ಧಾರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಂದಿತಾವರೆಯ ನಂದಿಗೆ ಜಿಗಳಿಯ ಮಲ್ಲನಗೌಡ ವಂಶಸ್ಥರಾದ ಮಲ್ಲಪ್ಪಗೌಡ ಮನೆತನದವರು ಬಾಸಿಂಗವನ್ನು ರಥೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಪುರದಕೇರಿಯ ನಂದಿಗೆ ಊರಿನ ಸಮಸ್ತ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಂದ ಬಾಸಿಂಗಧಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಂದಿತಾವರೆಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವರ ರಥೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಉತ್ಸವ, ಕುದುರೆ ಉತ್ಸವ, ನಂದಿಧ್ವಜ ರಾಜಬೀದಿ, ನಂದಿಕೋಲು, ನಂದಿ ಧ್ವಜಾರೋಹಣ, ಕಂಕಣಧಾರಣೆ, ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಆಚರಣೆಗಳು ರಾಜರ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ೯ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಆಚರಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನಂದಿಗುಡಿ ಮತ್ತು ಪುರದಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನೊಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತರೆ ಈ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವೃಷಭ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನಾದಿ ಶ್ರೀ ರುದ್ರ ದೇವನಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು. ವೃಷಭೋರುದ್ರಃ ರುದ್ರನಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥಕ ಹೆಸರು ರುದ್ರದೇವನು ಧರ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆತನನ್ನು ವೃಷಭನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದರು. ವೃಷಭ ಪದದರ್ಥ ಧರ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವುದು. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮ ಇವೆರಡೂ ರುದ್ರದೇವನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣಧರ್ಮಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಶಿವನ ಅವತಾರವಾದ ರುದ್ರನು ಪರಾಕ್ರಮಿಯೆಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಅಂತೆಯೇ ರುದ್ರನು ವಿಶ್ವರೂಪ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಂದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ವೃಷಭದೇವನು ಜನರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಂದಿಯ

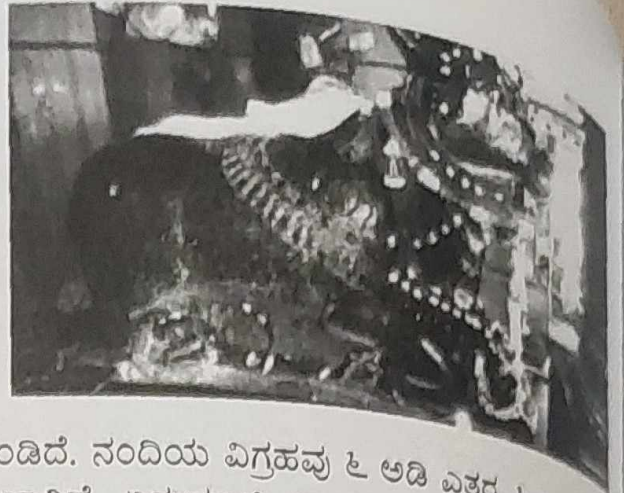
* ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ-೫೭೭೦೦೪.

ದೂವದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಕಾಣುವ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ನೊಳಂಬ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ ನಂದಿಯನ್ನು ಅವರ ಲಾಂಛನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಬಹುದು.

ವೃಷಭೋ ವಿಶ್ವರೂಪಃ! ನಂದಿಯ ಪೂಜೆಯ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಬೃಹತ್ ನಂದಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕಾಂಬೋಡಿಯ ದೇವಾಲಯದ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ, ನೇಪಾಳದ ಪಶುಪತಿ ದೇಗುಲ, ಆಸ್ತೇಲಿಯ, ಜರ್ಮನಿ, ಈಜಿಪ್ಟ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಂದಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ನಂದಿಯು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತ, ಚೈತನ್ಯ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಕಲ್ಪತರು ವಿಶ್ವದ ರಕ್ಷಕ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ನಂದಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಲಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕರ್ತೃ ಆದರಂತೆ ನಂದಿಯು ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣದ ದಿನದಂದು ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣಗಳು ನಂದಿಯ ಕೊಂಬಿನ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹಾದು ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ನಂದಿಗುಡಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ನಾವು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಬೃಹತ್ ನಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನಂದಿಗುಡಿ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ವೃಷಭಮರಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಶಿವಲಿಂಗವು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದೆ, ನಂದಿಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯವು ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಅಂತರಾಳ, ನವರಂಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಂದಿಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯನ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಸುತ್ತಲು ಶಿವನ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳು ಗೋಡೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ನಂದಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅರ್ಧ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಎಡಕ್ಕೆ ಮಲಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಂದಿಯ ಮುಖದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೬^೦/_೨ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು ೮ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಹಾಗೂ ೪ ಅಡಿ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಆಕರ್ಷಕ ಏರು ಮುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೊರಳು ಹಾಗೂ ಭುಜ (ಡುಬ್ಬ)ವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣದಾದ ದಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಬಲಿಷ್ಠ ಕೊಂಬುಗಳು, ಕೊಂಬುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಿವಿಗಳು, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನೆರಿಗೆಗಳು, ಕಿವಿ ಮತ್ತು ಕೊಂಬುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸೇರಿಸಿ ದುಂಡಾದ ಕೀರ್ತಿಮುಖವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಕೊಂಬಿಗೆ ಸುತ್ತುವರಿದು ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ವಿಶಾಲವಾದ ಹಣೆ, ಸುಂದರವಾದ ಮೂಗಿನ ಹೊರಳಿಗಳು, ಬಾಯಿ, ಬಾಯಿಯ ಕೆಳ ಭಾಗವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕೊಂಬಿನ ಪಟ್ಟಿಕೆ, ಭುಜ (ಡುಬ್ಬ) ಮತ್ತು ಕೊಂಬಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಯ ಹಾರವು ಒಂದು ನಂದಿಯ ಬೆನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಹಾರ ಮುಂದೆ ಒಂದುಗೂಡಿಕೊಂಡು ಗಂಟೆಯನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬಲಗಾಲ ಮಡಚಿಕೊಂಡು ಎಡಗಾಲ ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ಅರ್ಧ ಮಡಚಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ಣ ದೇಹದ ಭಾಗವು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಡಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಪೃಷ್ಠದ ಭಾಗ ಸಪುರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲುಗಳು ಮಡಚಿದಂತೆ ಬಲಗಾಲ ಹೊರಗಡೆ ಕಾಣುವಂತೆ, ಎಡಗಾಲ ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಬಾಲವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂಬದಿಯ ತೊಡೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕಾಣುವಂತೆ ವೃಷಣಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸುಂದರವಾದ ನಂದಿಯು ಮಲಗಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ, ರಥೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಂದಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ನಂದಿಯ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ರಥೋತ್ಸವ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ನಂದಿಧ್ವಜ, ಕಂಕಣಧಾರಣೆ, ವೀರಭದ್ರದೇವರ ಗುಗ್ಗಳ, ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಸವ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರಗುತ್ತವೆ.

ನಂದಿತಾವರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಸವೇಶ್ವರ ಅಥವಾ ಮಾಣಿಕ್ಯೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ನವರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ್ಯೇಶ್ವರ ಎಂಬುವವನು ಸ್ಥಳೀಯ ನೊಳಂಬ ಅರಸನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಶಾಸನ ಉಲ್ಲೇಖ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ನಂದಿಯ ಬೃಹತ್ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಮಾಣಿಕ್ಯೇಶ್ವರನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂತರಾಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ನವರಂಗವು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸುಂದರ ಕೆತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳು, ಭುವನೇಶ್ವರಿಯು ತುಂಬ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಅಂತರಾಳದ ಬಾಗಿಲು ತುಂಬ ಸುಂದರವಾದ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮುಖಮಂಟಪವು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಇದೆ. ಮುಖ ಮಂಟಪದ ಮುಂದೆ ನಂದಿಗಾಗಿ ನಂದಿಮಂಟಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಂದಿಮಂಟಪ ಮತ್ತು ಮುಖಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರಲು ದಾರಿಯನ್ನು

ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಂದಿಯ ಮಂಟಪವು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಂಡಿದೆ. ನಂದಿಯ ವಿಗ್ರಹವು ೬ ಅಡಿ ಎತ್ತರ, ೬ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ೪ ಅಡಿ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ನೋಡಲು ದುಂಡು ದುಂಡಾಗಿದೆ. ಏರುಮುಖ ಹಾಗೂ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಮುಖದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅಗಲವಾದ ಹಣೆ, ಗಿಡ್ಡ ಮತ್ತು ದಪ್ಪನೆಯ ಕೊಂಬುಗಳು, ಕೊಂಬುಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಂತೆ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಸುಂದರವಾದ ಕಿವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕವಿಯಲ್ಲಿನ ಗೆರೆಗಳು, ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆ, ಬಾಯಿ, ಬಾಯಿಯ ಕೆಳಭಾಗ, ಕುತ್ತಿಗೆ ಭಾಗ, ಚರ್ಮದ ಮಡಿಕೆ, ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಕೆತ್ತನೆ, ಕೊರಳಹಾರ, ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲಿಂದ ಕುತ್ತಿಗೆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಂತೆ ಹಾರ ಹಾರವನ್ನು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಅಂದವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗುಚ್ಚವನ್ನು ತುಂಬ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಡಗಾಲು ಮಡಚಿ, ಮುಂದೆ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಾರಿದೆ, ಬಲಗಾಲು ಮಡಚಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ದೇಹದ ಕೆಳಗಡೆ ಇದೆ. ಹಿಂದಿನ ಬಲಗಾಲು ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಮತ್ತು ಎಡಗಾಲಿನ ಕೊಳಗ ಕಾಣುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಬಾಲವನ್ನು ಚಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ತೊಡೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೃಷಣಗಳು ಹೊರ ಬಂದಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ದೇಹವು ಎಡಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ನಂದಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಸಿಂಗ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಾಸಿಂಗವನ್ನು ಜಿಗಳಿಯ ಗೌಡ್ರ ಮನೆತನದವರು ಅಂದರೆ ಮಲ್ಲನಗೌಡ್ರ ವಂಶದವರು ಬಾಸಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ೯ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ವಿಶೇಷ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ರೇವತಿ ನಕ್ಷತ್ರದಂದು ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಯ ರಥೋತ್ಸವ ಜರುಗುತ್ತದೆ.

ಪುರದಕೇರಿ ಗ್ರಾಮವು ಹಿರೇಕರೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ದೇವಾಲಯವು ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಅಂತರಾಳ, ನವರಂಗ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವಿದ್ದು ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಲ್ಲ. ನವರಂಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ, ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳ ಮುಂದೆ ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ನಂದಿಯು ಏರುಮುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿದೆ. ನಂದಿಯ ಮುಖ, ಬಾಯಿ, ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆಗಳು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಕಣ್ಣುಗಳು, ಗಿಡ್ಡ ಮತ್ತು ದಪ್ಪನೆಯ ಕೊಂಬುಗಳು, ಸುಂದರವಾದ ಕಿವಿಗಳು, ಕೊಂಬಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಂತೆ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಣೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಜಾತ್ರೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಂಬು, ಕಿವಿ ಹಾಗೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಹಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಗಂಟೆಯ ಹಾರವನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಜೂಲಹಾರವು ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಮುಂದಿನಿಂದ ಬೆನ್ನಿನವರೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಗಂಟನ್ನು ಅಲಂಕಾರಯುತವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಡುಬ್ಬವನ್ನು ಸುತ್ತುವುದು ಚರ್ಮದ ನರಿಗೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಎಡ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ಮಲಗಿದ್ದು ಎಡಗಾಲು ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ಮಡಚಿಕೊಂಡು ಕೊಳಗ ಅಥವಾ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಾರಿದೆ, ಬಲಗಾಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮಡಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಬಲಗಾಲು ಮುಂದೆ ಚಾಚಿದಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಎಡಗಾಲಿನ ಕೊಳಗ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪೃಷ್ಠ ಭಾಗವು ನೋಡಲು ದಪ್ಪಮುಪ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಬಾಲವನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಚಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ವೃಷಣಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಾಣುವಂತೆ ದೇಹದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಗಳು ಅದರ ದೇಹದ ಅಳತೆಗೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ಪುರದಕೇರಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಶೇಖರ ಮತ್ತು ಸೋಮಶೇಖರ ಎಂಬ ಅರಸರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೋಮಶೇಖರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿನದಂದು ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನಂದಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಆಚರಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ದೇವಾಲಯ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ನೋಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತು ಸದಸ್ಯರು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ದೇವಾಲಯದ ವತಿಯಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂದಿ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ನೋಳಂಬ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು ನೋಳಂಬ ದೇವಾಲಯಗಳ ಒಳ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗೃಹ, ಅರ್ಧ ಮಂಟಪ, ಅರ್ಧ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಂಬಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧ ಮಂಟಪದ ಮುಂದಿನ ನವರಂಗ ಮಂಟಪವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಖಮಂಟಪವು ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ನಂದಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಂಟಪವಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಡಾ. ಶ್ರೀಮತಿ ಹೆಚ್. ಜಯಮ್ಮ ಕರಿಯಣ್ಣನವರು ಕೆಲವು ಸೇರ್ಪಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರು ಕೂಡ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಡಾ. ಎಮ್.ಜಿ. ನಾಗರಾಜರವರು ಸಹ ನಂದಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎಡಗಾಲ ಮೇಲೆ ಮಡಚಿದ ಹಾಗೂ ನಂದಿಯು ದುಂಡು ದುಂಡಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹೆಂಚೇರುವಿನಲ್ಲಿರುವ ನೋಳಂಬರ ಲಾಂಛನದಲ್ಲಿರುವ ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಇವುಗಳು ಸಾಮೀಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ದೇವಾಲಯಗಳ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ೧೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಹಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೆಲವೊಂದು ಆಚರಣೆಗಳು, ಶಬ್ದಗಳು ರಾಜರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆ ಹಾಗೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ದೇವಾಲಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ನೋಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತರ ಆಚರಣೆಗಳು, ನೋಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತರ ಮನೆ ದೇವರು ನೋಳಂಬರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದ್ದು ನೋಳಂಬವಾಡಿ ೨೦೦೦ ದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದುದು. ನದಿ ದಾಟಲಿಕ್ಕೆ ದಾರಿಗಳು, ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಊರಿನ ಹೆಸರುಗಳು ಜೊತೆಗೆ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿರಬಹುದು ಎನ್ನುವಂತಹ ವಿಷಯಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ನೋಳಂಬ ಲಿಂಗಾಯ್ತರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಮನೆ ದೇವರು ಇದ್ದರು ಕೂಡ ನಂದಿಗುಡಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರು ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಗುರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ವ್ಯಷಭಪುರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಗುರುಗಳು ನೋಳಂಬರ ಕುಲಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು ಎನ್ನುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಶ್ರೀ ಜಿ.ಚ.ನಿ. ಸನ್ನಿಧಿಯು, ವೃಷಭ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶ್ರೀ ಜಿ.ಚ.ನಿ. ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯೮೯.
೨. ಹೆಚ್. ಜಯಮ್ಮ ಕರಿಯಣ್ಣ, ನೋಳಂಬರ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳಿ, ಧಾರವಾಡ-೨೦೦೨-೦೮.
೩. Krishnmurthy. M.S. The Nolambs, Mysore-1980.
೪. ವೆಂಕಣ್ಣಗುಡ್ಡ ಟಿ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಮೈಸೂರು-೧೯೭೦.
೫. ವೈ. ಆರ್. ಚನ್ನಬಸವಯ್ಯ, 'ನೋಳಂಬವಾಣಿ', ಸಂಪುಟ ೧ ರಿಂದ ೧೨ ನೋಳಂಬ ವೀರಶೈವ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೧೨-೧೪.
೬. ಜಗದೀಶ್. ಎಂ. ಹೆಚ್. 'ಶಿವಗಣ ಸೂಚಕ ಶಿಲ್ಪಗಳು', ನೋಳಂಬವಾಣಿ, ಸಂ-೨, ಸಂಚಿಕೆ-೮, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೧೩, ಪು.ಸಂ. ೧೦.
೭. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಎಸ್.ಟಿ., 'ನಂದಿ - ಬಸವ' ಒಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ನೋಳಂಬವಾಣಿ, ಸಂ-೪, ಸಂಚಿಕೆ-೪, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೧೪, ಪು. ೨-೫.

ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

Volume-III

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೇರಿ

ಪ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ.

ಶ್ರೀ ಆನಂದಕುಮಾರ ಎಂ. ಜಕ್ಕಣ್ಣವರ

ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ ಶಿ. ಪಾಣಲ

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಬಹುಶಿಷ್ಟೀಯ ಸಂಕಥನ

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA

VOL- III

First Impression: 2017

Copyright © ಸಮಷ್ಟಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಧಾರವಾಡ.

BAHUSHISHTEEYA SAMKATHANA ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಸಂಕಥನ

ISBN: 978-93-84534-95-0

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the copyright owners.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are unintentional & readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Price: ₹ 500/-

Printed by:

Om Print Point, Dharwad

Published by :

I.S Mujawar, Siddheshwar Shri Prakashana, Vijayapur.

Typeset by :

Mr. Jagadeesh K. Angadi

Sai printers.

Dharwad

95357 13213

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಎಚ್. ಪ್ಯಾಟಿ

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು.

ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಕಾಲೇಜು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಹಲಗೆಲಿ.

ಪ್ರೊ. ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ.

ಶ್ರೀ. ಅನಂದಕುಮಾರ. ಎಂ. ಜಕ್ಕಣ್ಣವರ

ಶ್ರೀ. ಮಂಜುನಾಥಗೌಡ. ಶಿ. ಪಾಣಲ

ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು.

ಪ್ರೊ. ಲೋಕೇಶ. ಎಂ. ಆರ್

ಪ್ರೊ. ಜಗನ್ನಾಥ ಎನ್.

CONTENT

1. ಡಾ.ಪ್ರಕಾಶ ಪಲಗೆರಿ
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ-ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಬಹುಮಾನವೀ ಗಾಢ್ಯತೆ
ಭಾಷೆ' ಬೆಳಕು- ದಂಡಿ 208
2. + ಪ್ರೊ ಡಿ ಹೆಚ್ ಪ್ಯಾಟಿ
** ಪ್ರೊ ಅಂಬೇದಕರ್ ಡಿ.
ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ 214
3. ಲೋಕೇಶ್ ಎಂ. ಆರ್.
ಜನಪದೀಯ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು 222
4. ಡಾ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಎ.ಕೆ
'ಚೋಮನ ದಂಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಾತಿ ಸಂಘರ್ಷ 226
5. ಡಾ.ಸಿ.ಕೊಟ್ಟಪ್ಪ
'ಕುರುಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂಕುಶದೊಡ್ಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ-ಶೋಷಣೆಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು 231
6. ಡಾ.ಟಿ.ಕೆ.ವಾಣಿಶ್ರೀ
ನೇಸರಗಿ ಗ್ರಾಮದ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು 236
7. ಪುಷ್ಪಲತಾ.ಸಿ
ಅವದೇಶ್ಯರಿ: ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ? 242
8. ಡಾ.ಕೆ.ಮಂಜಪ್ಪ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು.
ಆಹಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ; ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ 247
9. ಗೀತಾ ಎಂ.
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ 253
10. ಕಲ್ಪನ ಪಿ.
ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ನೋಟ 259
11. ಶ್ರದ್ಧಾ ಬೆಳದಡಿ
ಸಮಕಾಲೀನ ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳು 263

ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಪ್ರೊ ಡಿ ಹೆಚ್ ಪ್ಯಾಟಿ

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು.

ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು

ಎಸ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಬಡಾವಣೆ ದಾವಣಗೆರೆ-04

ಪ್ರೊ ಅಂಜನಪ್ಪ ಡಿ.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ.

ಎ.ಆರ್.ಎಂ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು

ಎಸ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಬಡಾವಣೆ ದಾವಣಗೆರೆ-04

ಏಳುತಲೆ ಎದ್ದು ಯಾರ್ಯಾರ ನೆನೆಯಲಿ

ಎಳ್ಳು ಜೀರಿಗೆ ಬೆಳೆಯೋಳೆ ಭೂಮಿತಾಯ

ಎದ್ದೊಂದು ಗಳಿಗೆ ನೆನವೇನು|

ಇಂದು ಜಾಗತೀಕರಣ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೊಸ ಅವಿಷ್ಕಾರದ ಜೊತೆ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇಲ್ಲದ ಕ್ಷೇತ್ರವೆ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಪರಿಹಾರ ಸಿಗುವ ತನಕ ಅವು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕುತ್ತ ಸಾಗಿದರೆ ಖಂಡಿತ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಲೇಖನ ವಿವೇಚಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಜನಪದರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು ಆರಂಭವಾಗುವುದೇ ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ನಮಿಸುವ ಮೂಲಕ. ಭೂಮಿತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಚಿಪ್ರಾಣ. ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆ. ಅವಳನ್ನು ನೆನೆದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆನಂತರ ದಿನವಹಿ ಕಾರ್ಯಗಳೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ರೈತಾಪಿ ಜೀವಗಳಿಗೆ ನೆಲ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿ. ಇಂಥಹ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆ, ಸ್ನೇಹ, ಸೌಹಾರ್ದತೆ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಇವು ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಳಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ನಿಜ ಜೀವನದ ಅನ್ವಾರಣದೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಮಾನವಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಣಿಸಿದವರು ಗ್ರಾಮೀಣರು. ಸದಾಕಾಲ ಜೀವ ತವಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಿ

ಲಾರದು. ಆದರೆ ಇಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬಿನ್ನಿ ವಿಬಿನ್ನಿ ನೆಲೆಯೊಳಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಾದಗಳು, ಪ್ರತಿವಾದಗಳು, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆದು ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹವ್ಯಕವಾಗಿ ನಡೆದಿವೆ. ನಡೆಯುತ್ತಲೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ತಲೆಮಾರು ಬದಲಾದಂತೆ, ಅದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವು ಹೊಸರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಕರಣಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಲವಾದ ಕಬುಧ ಬಾಹುಬಂಧನದ ಮುಷಿಯೊಳಗೆ ಸಿಲುಕಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಜಾಗತೀಕರಣ ಎನ್ನುವ ಪದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಎನ್ನುವ ಪದ ೯೦ ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣ ಹೊಸರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣವೇ ಜಾಗತೀಕರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಗರೀಕತೆ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ನಡೆದುಹೋಯಿತು. ಈ ನಾಗರೀಕತೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಘರ್ಷ ಜಾಗತೀಕರಣ ಹುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಹಜವಾಯಿ Moದು ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಗಮನವೇ ಜಾಗತೀಕರಣ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ಮುಕ್ತ ಮನಸಿನಿಂದ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ. ಈ ಹಂಬಲದ ಸಂದರ್ಭವೆ ವಿಶ್ವದ ತುಂಬ ಜಾಗತೀಕರಣ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದಲ್ಲವು ೯೦ ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಜಾಗತೀಕರಣ ಎಂದರೇನು? ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೈಪೋಟಿಯನ್ನ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೈಪೋಟಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತೆರೆದಿಡುವುದು. ಮತ್ತು ಇದೇ ವಿಶ್ವವೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದು, ಅಂದರೆ ಜಗತ್ತೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ (ಗ್ಲೋಬಲ್ ವಿಲೇಜ್) ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯೇ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಡೀ ಜಗತ್ತೆ ಒಂದು ವಿಶ್ವ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ವ ಗ್ರಾಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. (ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಏಕರೂಪಿಯಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಿತ) ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟು ಹೊಸಗಾಳಿನೆ ಬೀಸಲಿಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಹೊಸರೂಪ ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ

ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತನ್ನ ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನ ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಟ್ ಎನ್ನುವ ಸಂಸ್ಥೆ (ಜನರಲ್ ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಆನ್ ಟ್ಯಾರೀಫ್ ಅಂಡ್ ಟ್ರೇಡ್) ಸುಂಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಕೂಡ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಇಂಬನ್ನು ಸಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನೆ ಜಾಗತೀಕರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಇಂಥಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನೇ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಗೊಳಿಸಿದೆ. ವಸಹಾತುಶಾಹಿ, ನವನವಹಾತುಶಾಹಿ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ, ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು, ಬಂಡವಾಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಫೋರ್ಟಿವ್ ಆಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಆಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದವಲಯಗಳು:-

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾರ್ಯದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಿಗಿಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿ ಏಕ ರೂಪ ಮಾಡಲು ಹರಸಾಹಸ ನಡೆಸಿದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಭಾವ ಅನೇಕ ಸಲ ಪ್ರಯೋಗವು ಆಗಿರುವುದು ಉಂಟು. ಇದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸ ಬೇಕಾಯಿತು ಮತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ:

ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬಹು ಭಾಗ ಜನರು ವಾಸಿಸುವುದು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಧುನಿಕ ಶೈಲಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಮನುಷ್ಯ ಇಂದು ಅನೇಕ ಹೊಸತನತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತ ಹಳೆ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೊಸ ಮೊರೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವಿಭಕ್ತ (ಕೂಡು)ಕುಟುಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾಯವಾಗಿ ವಿಭಕ್ತ (ಒಡೆದ)ಕುಟುಂಬಗಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಅವನ ಊಟ, ಪಾಠ, ನೋಟ, ಎಲ್ಲದರ ಅಭಿರುಚಿಯು ಹೊಸತನತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಶರವೇಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯೇ ಬಿನ್ನವಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿ ಪರಿಸರವು ಹೊಸರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಮೊಬೈಲ್, ಪ್ರತಿಮನೆಯಲ್ಲೂ ಟಿವಿ, ಪಿಜ್ಜಾ, ವಾಸಿಂಗ್ ಮಿಷನ್, ಕುಕ್ಕರ್, ಸ್ಪೀಲ್ ಪಾತ್ರಗಳು, ಫಾಷ್ನ್ ಫುಡ್, ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದ ಜೀವನದಿಂದಾಗಿ ಸಂತೋಷ

ಅನಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಬಯಕೆ ಅನೇಕ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕ್ಷುರೆಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಗಳು ನವ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ:-

ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಪ್ರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಗೋಪುರಗಳೆಲ್ಲವು ಬದಲಾದವು. ಹೀಗಾದ ಆಸೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪುರೋಹಿತರಾಹಿಗಳು ಗುಡಿ, ಮಂದಿರಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಭಕ್ತರ ಬಳಿ ಹಣವನ್ನು ವಸುಲಿಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಆನ್ ಲೈನ್ ಬುಕ್ಕಿಂಗ್, ಹಣವ ತರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ದರ್ಶನ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಧರ್ಮ ರಾಜಕಾರಣ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೋಮಾಂಸ ರಾಜಕಾರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನರಭಕ್ಷಣೆ, ಹಿಂಸೆ, ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಬತ್ತಲೆ ಪ್ರಕರಣ, ಸಜೀವ ದಹನ, ಮತಾಂತರ, ಕೋಮುಗಲಬೆಗಳು, ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಜಗತ್ತು ಇರುವಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವ ಜನರನ್ನು ಆಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಿ-ದು.

ರೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ:-

ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಘಾಷಣೆಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗತೊಡಗಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಕಾನ್ಸಂಟ್‌ಗಳು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ತೆಲೆಹತ್ತಿವೆ. ಗೌರಮಂಟ್ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚತೊಡಗಿವೆ. ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಡೋನೇಷನ್ ಕಟ್ಟಿ ಅಂಗ್ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಹೊ ದಾಗತೊಡಗಿವೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸಿದರೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲದಾಂಥಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದೊಡಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತವರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ತಾನು ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನಕ್ಕಾದಾರು ಅಮಕೂಲತೆಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತ ಕಡೆ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಮೇದಾವಿಗಳು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಗಳು ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ:-

ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಂತೆ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನೆಪ ಹೇಳಿ ಹೊರ ರಾಜ್ಯ ಹೊರ ದೇಶಕ್ಕೆ

ಬೇಟೆ ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದು ಆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತವೆಂದು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಸುಂಗುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ರಾಜಕಾರಣ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಕವಿ ಮುಷ್ಠಿಯೊಳಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಎ ಟಿ, ಬಿ ಟಿ, ಕಂಪನಿಗಳು ಸ್ವಾಪನಗೊಂಡು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸದ ತಮ್ಮ ಇಟ್ಟೆಯಂತೆ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಂವಿಧಾನದ ನಿಯಮವನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿದಂತೆಯೇ ಅರ್ಥ.

ಜನರ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಅವರ ಕನಸುಗಳೆಲ್ಲ ಕಮರಿ ಮುಣ್ಣಿಸೇರತೊಡಗಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿ, ತತ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಮರೆತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ಬರೋ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವೆಚ್ಚದ ರೆಸಾರ್ಟ್ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಷನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಪಕ್ಷದಿಂದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಾ ತರಹೊಂದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿ ರಾಜಕೀಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಚಾರದ ಗಿಮಿಕ್, ಹೆಂಡ, ಹಣ, ಹೆಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದು ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳ ಗಿಮಿಕ್. ಗೆದ್ದ ನಂತರ ಅಧಿಕಾರದ ತೆವಲಿಗಾಗಿ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಚಿಗಿಯುವುದು. ಅಪರೇಷನ್ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ. ಹಗರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಹಗರಣ ಮಾಡಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೋಟಿ ಸಾವಿರಗ 'ಳನ್ನು ಸುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೆ ಎರಡೆ ಸಾವಿರಾರು. ಒಂದು ಪಕ್ಷದಿಂದ ಎಲ್ಲದನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಾಂತರ ಮಾಡುವವರ ಯೋಗ್ಯತೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಈ ರೀತಿಯ ವಲಸು ರಾಜಕೀಯ Mo ದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ೩೦ ರಿಂದ ೫೦ ರವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ಮೀಸಲಾತಿ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮತದಾನದ ವಯೋಮಿತಿ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ:-

ಜಗತ್ತಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯನು ಬಳಸುವ ದಿನ ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವು ದುಬಾರಿ ಆಗಿವೆ. ರೈತ ಬೆಳೆದ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತೆರಿಗೆಗಳು ಹೊರೆಯಾಗಿವೆ. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾದರೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬೇಕಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಾಗ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ:- ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಇಂದಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ. ಬಹು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ತಲೆಹತ್ತಿವೆ. ಟಿವಿ ಮಾಧ್ಯಮ ನೂರಾರು ಚಾನಲ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರಮಾಡುತ್ತದೆ. ರೇಡಿಯೋ ಕೂಡ ಹಲವಾರು ಎಫ್

೧೦ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಪಾಹಿರಾತು, ಮೊಬೈಲ್ ಬಳಕೆ, ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ವೈ ಫೈನ್ ಸೌಲಭ್ಯ, ಟ್ವಿಟರ್, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್, ವಾಟ್‌ಸಾಪ್, ಮುಂತಾದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಯುವ ಶಕ್ತಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತದೆ.

ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ:-

ಧಾರವೇದಿಯನ್ನು, ಕನ್ನಿಷ್ಠ ದೈವವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ನಿಕೃ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದ, ಮಾನವ ಇಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ, ಪಾಸ್ಟ್ ಫುಡ್, ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಮೊಬೈಲ್‌ನ ಪ್ರಭಾವ ಇಂದು ಮಿತಿ ಮೀರಿದೆ. ಫಲವಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವ ಮರತು ಕ್ರೈಂ ಸ್ಪೋರಿ, ಡೈರಿ, ವಾರಂಟ್, ಮುಂತಾದ ಒತ್ತಡದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯ ಕ್ರೈಂ ದೃಶ್ಯವಳಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದವನ ಕ್ರೈಂನಲ್ಲಿ ಧಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ವಾಡ್ಡಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಭಾವ:-

ಊಟ, ಬಟ್ಟೆ ಬರಿ(ಉಡುಗೆ ತೊಡಿಗೆ) ಮಾಮಕತೆ, ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಎವೆಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ದೈನ ದಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ ಬದಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಮೈಮುರಿದು(ದಣಿದು)ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ತುಂಬ ನಿರ್ದೋಷವಾದುದಿಲ್ಲ. ಒತ್ತಡದ ನಡುವೆ ಜೀವನ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಾಡ್ಡಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಫಲವಾಗಿ ಜನಪದರ ಬದುಕೇ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನಡೆ, ನುಡಿಯಿಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂವೇದನೆ ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಗುರು ಹಿರಿಯರು ಎಂಬ ಭಕ್ತಿ ಭಾವಗಳಿಲ್ಲದೆ ಎದೆ ಉಬ್ಬಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಪ್ಪ ಮಗನ ನಡುವೆ ಕಲಹಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಉತ್ತರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಇಂದು ಪಾರ್ಕು ಸಿನಿಮಾ ಬಾರು ಮುಂತಾದ ಇಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾಲ ಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ(ಕೆಲವರು). ಯುವಕರು ಗುಟ್ಟು, ಕುಡಿತ ಮುಂತಾದ ಮತ್ತಿನ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತೆಲಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದು ಅಜ್ಜಿಯ ಕಥೆಗಳಿಲ್ಲ, ಹಾಡುಗಳಿಲ್ಲ. ಕುಟ್ಟುವ ಬಿಸುವ, ಶೋಭಾನೆ ಹಾಡುಗಳು, ನೀತಿಕಥೆಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಟಗಲು ಎಲ್ಲವೂ ವಿನಾಶದಂಹ ತಕ್ಕ ಬಂದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಚಾನಲ್‌ಗಳು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಮೊಬೈಲ್ ಪಾವಳಿ ಯುವಜನಾಂಗವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ

ಸ್ವಗಡ್ಡೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಕುರಿಕಾಯ ಯುವಕರಲ್ಲೂ ಮೊಬೈಲ್ ಕಾಲಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗಿದೆ.

ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ:-

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ಇದು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಘಟನೆ ಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ನಗರಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬರುವುದು, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಗರಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗುವುದು. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣರ ಹೊಲ ಗದ್ದೆ ಮನೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮನೂ ಲಕ್ಷ್ಮ ಆಜೆ ತೋರಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮೂಲ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನಿಲ್ಲವಾಗುವಂಹ ತಕ್ಕ ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಸ್ವಗಡು ಅಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ನೇಹಭಾವ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭಯಕಾಡುತ್ತದೆ.

ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂವೇದನೆಗಳು:-

ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿರುವ ಮಾನವ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾದಂತೆ ಅವನೊಳಗಿನ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಗಳು ಕೂಡ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗತೊಡಗಿವೆ. ಹಿಂದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಪೀತಿ. ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಷ್ಟ, ಸುಖದೊಳಗೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗೌರವ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಎದೆ ಸೆಟೆದು ಎದೆ ಗುಂಡಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಗೌರವವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿ ಅಚ್ಚರ್ಯ ತರುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಹೇಳಿದಂತೆ 'ಇವನಾರವ ಇವನಾರವ ಎಂದಿನಿಸದಿರಿಯ್ಯೆ ಇವ ನಮ್ಮವ ಇವ ನಮ್ಮವ ಇವ ನಮ್ಮವ ವನ್ನಿರಿಯ್ಯೆ' ಎಂದು ಮಾತು ಕೇವಲ ನೆಪ ಮಾತ್ರ ಎಂದೆನಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನೊಳಗೆ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ನಗರೀಕರಣದಿಂದ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಅತಂಕದಿ ಬದುಕುವ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರದ ನಾಶ, ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ, ಶಬ್ದಮಾಲಿನ್ಯ, ಮುಂತಾದ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ.

ಪರಿಹಾರಗಳು:-

- ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅದರ್ಶದ ಬೋಧನೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ನೀತಿ ಪಾಠ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.
- ತಾಳ್ಮೆ, ಸಂಯಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಮೋಹ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವದೇಶಿ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರೇಮ, ಸ್ನೇಹಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ನಾಡು, ನುಡಿ, ದೇಶ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಲಿಕೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹೊಸಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬದಲಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ARM COLLEGE DAVANAGERE

ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು
 ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದು ಕನ್ನಡಿಂಬಿಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ.
 ಪ್ರಜ್ಞಾನಂಕರು, ಅರಿವುಳ್ಳವರು, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದವರು ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ
 ಬದವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ
 ತುಸುರಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ; ಉತ್ತರವೂ ಉಸಿರಾಗಬೇಕು.
 ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡಬೇಕು. ಕೆಡಹುವ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟುವ ನಾವೂ ಇದ್ದೇವೆ
 ಎಂಬ ಎನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿವೆ. ಇದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ
 ನಮ್ಮ ಕರುಳ ತುಡಿತದ ಕುರುಹಾಗಿ ನಾವಿದನ್ನು ಈ ನೆಲದ ನೋವಿನ ದಾಖಲೆ
 ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಲಿವಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.
 ಹಾಗೆಂದೇ ಅನನ್ಯವಾದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಹೊಸ ಕಾನ್ಸೈಯು, ಉತ್ತರದ, ಬಂಧನ ಬಿಡಿಸುವ
 ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಅನುಸಂಧಾನ
 ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆತಯದಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ
 ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

-ಪ್ರಕಾಶಕರು

Volume - VII

EDUCATIONAL DEVELOPMENT AND SOCIAL WELFARE

Editors

Dr.G.RANGANATH

ANUPRASAD.K.R

Lulu

Lulu Enterprises UK Ltd.

7

EDUCATIONAL DEVELOPMENT AND SOCIAL WELFARE

VOLUME - VII

Editors

Dr. G.RANGANATH

DOS in Economics, GFGCW, Doddaballapura, Bangalore Rural District

ANUPRASAD.K.R

Dept. of Commerce & Management, GFGC, Tiptur, Tumkur District

LULU ENTERPRISES UK Ltd.
Barking is Fortis House
160 London Road
Barking, IG11 8BB
United Kingdom

Copyright © 2018

All rights reserved. No Part of this book may be reproduced, stored, adapted or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, micro-filming recording or otherwise, or translated in any language, without the prior written permission of the copyright owner and the publisher. The book is sold subject to the condition that it shall not, be way of trade or otherwise, be lent, resold, hired out, or otherwise circulated without the prior publishers's written consent in any form of binding or cover other than that in which it is published.

The views and opinion expressed in this book is author own and the facts reported by them have been verified to the extent possible and the publishers or the Editors are not in any way liable for the same.

VOLUME - VII

ISBN : 978-1-387-53004-5

Editors

Dr. G. RANGANATH

Department of Economics, GPCW, Doddaballapur, Bangalore Rural District

ANUPRASAD K.R.

Dept of Commerce & Management, GPCW, Doddaballapur, Bangalore Rural District

Published by:
LULU ENTERPRISES UK Ltd:
Barking is Fortis House
160 London Road
Barking, IG11 8BB
United Kingdom

LULU ENTERPRISES UK Ltd

Barking is Fortis House

160 London Road

Barking IG11 8BB

United Kingdom

Published on January 27, 2018

CONTENTS

Ch. Nos.	Title of the Papers	Authors Name	Page Nos.
1	Obstacles for Financial Inclusion and Cashless Economy among the Tribes: An Empirical Study in Chamarajanagara and Mysore Districts of Karnataka	Dr. Puttaraja	1
2	Old Age Homes Support for Senior Citizens: An Analysis	Ananda.A	6
3	A Study on Causes of Decreasing Elementary Enrollment in Government Schools	Premajyothi.D & Shilpa M B	10
4	Higher Education in Karnataka-Issues and challenges	Naveen Kumar. R & Dr. S. Mahendrakumar	14
5	A Study on the Impact of State government programmes on sports Performance of under graduate students	Premajyothi.D & Arjun K	18
6	A Study on Health Condition of Soliga Tribal Women	Premajyothi.D & Nisarga V R	24
7	Issues and challenges of Unorganized Women Workers in Karnataka	Thirumalesha Babu T R	28
8	Impact of Globalization on Small Scale Industries in India	Shantha Naik. H	33
9	Impact of Globalization on Higher Education in India	Dr. Venkateshaiah	35
10	Globalization and Social Development	Madappa	40
11	A Study on Globalisation and Rural Empowerment	Ashwath Yadav .G.S	43
12	Indian Insurance Sector after Liberalization	Kedaranathaswamy .R	47
13	Scope of Globalization in Urban Development	T.Vijaya Kumar	50
14	A study on Inducing Women Entrepreneurs in the Globalized Economy	Prabhakara .S	54
15	Indian Women : Globalization, Issues and Challenges	Venkatesh.H.R	57
16	Globalisation and Local Self Government	Dhanunjaya .M.B	60
17	A study on SHGs and Empowerment of Rural Women	Dr. Deepa .D.S	65
18	An Analytical study on the Evolution of Globalization	Ravikumar .B	68
19	Globalisation and Poverty	Dr. Mamatha .N	72
20	Human Rights in the Age of Globalization	D.N.Ashwini	77
21	Globalization and its Impact on Families	Subhadramma.M	83
22	Social Welfare and Justice in India : Issues and Challenges	Lokeshia I.D	86
23	Micro Finance in the Indian Context	Mamatha K.R.	89
24	Use of Social Networking Tools for Libraries	Nirmala M. Sangam	93
25	An Overview of Tourism and its Impact on Karnataka Economy	Dr. S. P. Kiran & Dr. R. Ningaraju	97
26	An Overview of Microfinance Industry in India – A Study	Dr. T.M Sridhara Murthy	103
27	Women Empowerment for Rural Development	Dr B.Y.Khasnis	108
28	A study on the Sustainable Development	Prasanna Kumar .H.C	112
29	Community Empowerment and NGOs	Ranganath .G	119
30	Livelihood and Economic Development issues for Rural Empowerment through SHGs, NGOs and PRIs	Dr. Narayanappa	121
31	Empowerment of Rural Women through Entrepreneurship	Shivaramalah	128

Chapter – 8

IMPACT OF GLOBALIZATION ON SMALL SCALE INDUSTRIES IN INDIA

SHANTHA NAIK. H

Asst. Professor of Economics, ARM First Grade College, S Nijalingappa Layout, Davangere

Introduction

The human society around the world, over a period of time, has established greater contact, but the pace has increased rapidly since the mid 1980's. The term globalization means international integration. It includes an array of social, political and economic changes. Unimaginable progress in modes of communication, transportation and computer technology gave given the process a new lease of life. The world is more interdependent now than ever before. Multinational companies manufacture products across many countries and sell to consumers across the globe. Money, technology and raw materials have broken the international barriers. Not only products and finances, but also ideas and cultures have beached the national boundaries.

Meaning of Globalization

Globalization means the dismantling of trade barriers between nations and the integration of national economies through financial flow, trade in goods and services, and corporate investments between nations.

Definition of SSI

SSI was defined initially in 1955 as a manufacturing unit employing less than 50 persons if using power and less than 100 people without the use of power and having an investment in fixed assets "not exceeding Rs. 5 lakhs. The employment criterion was redefined in 1959 to make it employment per shift; but the investment ceiling remained the same. In a labor affluent country like India, this revision enlarged scope of employment in the small scale sector. The employment criteria were completely given in 1960. In India an SSI unit is defined as "one where investment in plant and machinery where held on ownership terms or on lease or by hire purchase does not exceed Rs.10 million".

Globalization in India

In early 1990s the Indian economy had witnessed dramatic policy changes. The idea behind the new economic model known as Liberalization, Privatization and Globalization in India (LPG), as to make the Indian economy one of the fastest growing economies in the world. An array of reforms was initiated with regard to industrial, trade and social sector to make the economy more competitive. The economic changes initiated have had a dramatic effect on the overall growth of the economy. It also heralded the integration of the Indian economy into the global economy. The Indian economy was in major crisis in 1991 when foreign currency reserves went down to 1 billion and inflation was as high as 17%. Fiscal deficit was also high and NRIs were not interested in investing in India. Then the following measures were taken to liberalize and globalize the economy.

Globalization of Small Scale Industries in India

In 1947 after gaining independence, India initiated a path of industrialization to achieve economic prosperity. India focused on developing the manufacturing base. Much of the country's development was done through the five year plans. Industries like iron and steel, oil refineries, cement and fertilizer were brought under the gamut of public sector enterprises. The decision makers then encouraged the development of small scale industries. They perceived that Indian small scale industries would play a vital role in the economic progress of the country and had immense potential for employment generation. Developing small scale sector would also result in decentralized industrial expansion, better distribution of wealth and to encourage investment and entrepreneurial talent. The government has initiated several policies for the growth and development of small scale industries. They included reservation of certain items to manufacture only by the small scale sector. Other measures include credit marketing, technology, and entrepreneurship development, fiscal, financial and infrastructural support. In 1999, the government established the Ministry of Small Scale Industries and Agro and Rural industries to make policy decisions for the development and well being of the small scale industries.

Small scale industries (SSIs) continued to record a steady progress during 2006-07. The sector plays a vital role in the growth of the country as it accounts for about 40% of the industrial output in the Indian economy. About 47 percent of total manufactured exports of the country are directly accounted for by the SSI sector.

Performance of Small Scale Industries

Item	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07 p
No of Units (Million)	10.5	11.0	11.4	11.9	12.3	12.8
Employment (Million)	25.2	26.4	27.5	28.8	30.0	31.3
Investment (Rupees crore)	1,60,673	1,69,579	1,78,269	1,88,793	1,98,050	2,07,307
Value of Output (Rupees crore)	2,82,270	3,14,850	3,64,547	4,29,796	4,97,842	n. a
Export from SSI (Rupees crore)	71,244 11.0	86,013	97,644	1,24,417	1,50,242	n. a

Source: Ministry of Small Scale Industries, Government of India.

Initially the small scale sector was characterized as traditional labor intensive units with out-dated machineries and inefficient production techniques. But in the recent past the condition of the small scale units has improved. Today they have installed modern machines, applied better management techniques and are much more productive than before.

Advantages of Globalization on Small Scale Industries in India

- Increased free trade between nations
- Increased liquidity of capital allowing investors undeveloped nations to invest in developing nations
- Corporations have greater flexibility to operate across borders
- Global mass media ties the world together
- Increased flow of communications allows vital information to shared between individuals and corporations around the world
- Greater ease and speed of transportation for goods and people
- Greater interdependence of nation-states
- Reduction of likelihood of war between developed nations
- Increases in environmental protection in developed nations.

Disadvantages of Globalization on Small scale Industries in India

- Increased likelihood of economic disruptions in one nation effecting all nations
- Corporate influence of nation-states far exceeds that of civil society organizations and average individuals
- Threat that control of world media by a handful of corporations will limit cultural expression
- Greater chance of reactions for globalization being violent in an attempt to preserve cultural heritage
- Greater risk of diseases being transported unintentionally between nations
- Decreases n environmental integrity as polluting corporations take advantage of weak regulatory rules in developing countries.

Steps Taken to Globalize Indian Economy

1. Some of the steps taken to liberalize and globalize our economy were:
2. Devaluation; To solve the balance of payment problem Indian currency were devaluated by 18 to 19%.
3. Disinvestment: To make the LPG model smooth many of the public sectors were sold to the private sector.
4. Allowing Foreign Direct Investment (FDI): FDI was allowed in a wide range of sectors such as Insurance (26%), defense industries (26%) etc.

Conclusion

The benefits of the effects of globalization in the Indian Industry are that many foreign companies set up industries in India and this helped to provide employment to many people in the country. This helped reduce the level of unemployment and poverty in the country. The negative Effects of Globalization on Indian Industry are that with the coming of technology the number of labor required decreased and this resulted in many people being removed from their jobs. The effects of globalization on Indian Industry have proved to be positive as well as negative. The government of India must try to make such economic policies with regard to Indian Industry's Globalization that are beneficial and not harmful. High investment; High return! Though it is the reason for handicaps of our SSIs, It can be confronted by the innovativeness, novelty in products and the development of lean technologies in the manufacturing sector. Number of Innovative entrepreneurs having strong need for achievement can surely ensure success and tackle the challenges of open competitions at global level.

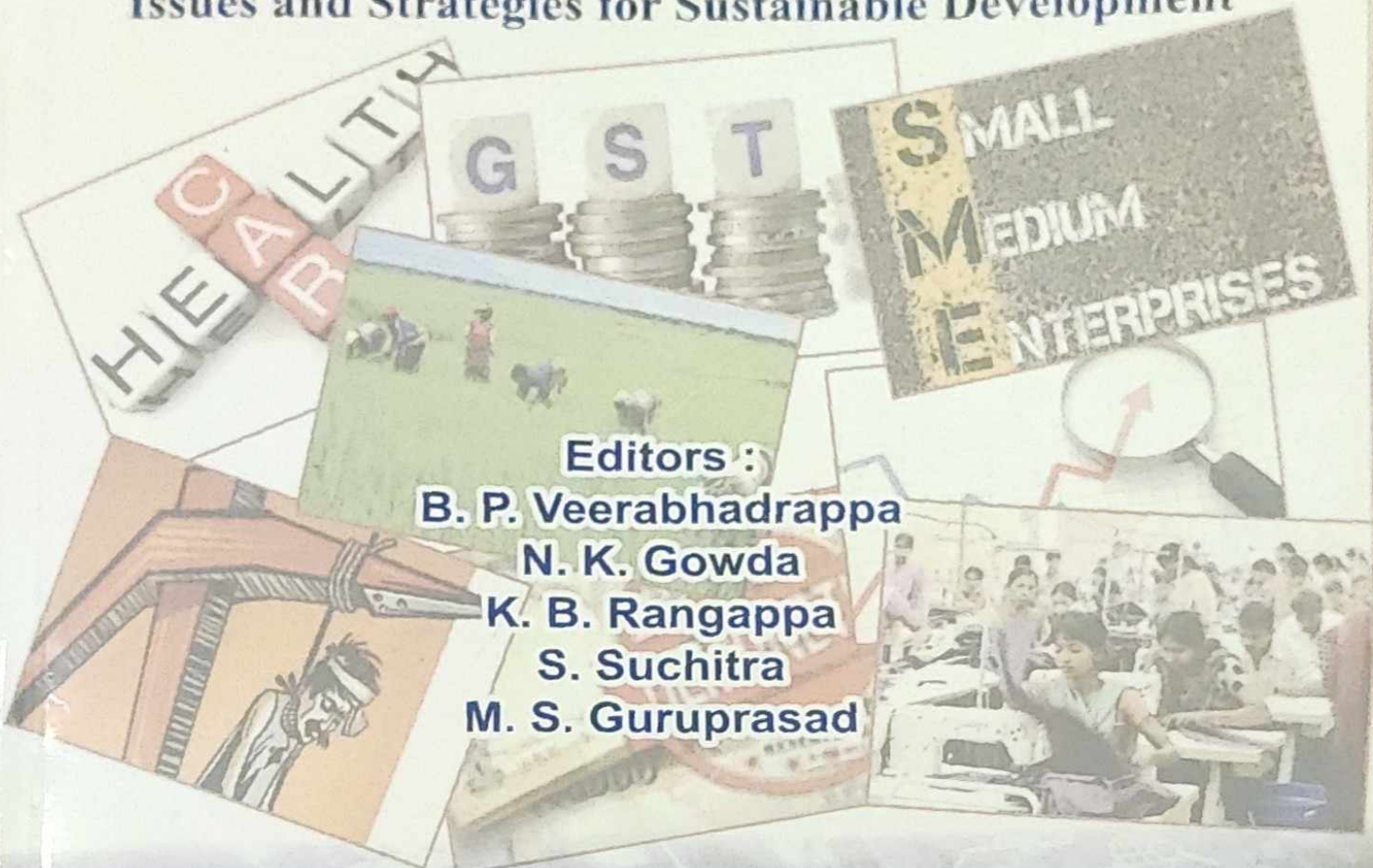

Lulu Enterprises UK Ltd.
Barking is Fortis House
160 London Road, Barking, IG11 8BB
United Kingdom

Indian Economy in 2018

Issues and Strategies for Sustainable Development

Editors :

B. P. Veerabhadrapa

N. K. Gowda

K. B. Rangappa

S. Suchitra

M. S. Guruprasad

Tsiveni, C D
M.COM.
Teaching Assistant
Department of Commerce
2018-19.

DAVANGERE UNIVERSITY

Shivagangothri, Davangere - 577 007.

Indian Economy in 2018 :
Issues and Strategies for
Sustainable Development
(Volume-I)

Editors

- *Prof.B.P.Veerabhadrapa*
- *Prof. N.K.Gowda*
- *Prof. K.B.Rangappa*
- *Smt. S.Suchitra*
- *Mr.M.S.Guruprasad*

Department of Studies in Economics
Shivagangothri Campus, Davangere University
Davangere, Karnataka, India

2018

Indian Economy in 2018 :

Issues and Strategies for Sustainable Development
(Volume-I)

AUTHORS

**Publication Rights of the Subsequent Edition with
The Authors**

**No part of this book may be reproduced in any
Manner whatsoever or translated in any other
Language without the permission in writing from
The authors**

While every efforts has been taken to avoid errors, the Editors are not responsible for the
consequence of any action taken on the basis of this book

ISBN : 9789384535018 - 01120

Printed and bound at
Sri Malleshwara Printers & Enterprises
C. N. Road, Bhadravathi.

Produced and Bound in India

List of Contents

1	Indian Economy 2018: Issues and Strategies for Sustainable Development Prof.R.S.Deshpande	1-3
2	E-governance in India: Opportunities and Challenges S.T.Bagalkoti	4-13
3	Gender Inequality In Rural Non-Agricultural Employment In Karnataka: Is It Widening? R. R. Biradar	14-23
4	Performance of Indian States in Health Sector: Some Issues Prof. M. D. Bavaiah	24-31
5	Economic Growth and Negative Externalities in India Dhananjaya K & Krishna Raj	32-45
6	Performance of Self Help Groups in Promoting Saving Habit among Rural Women: An Empirical Study in Davangere District of Karnataka Renuka Bai, K. B. Rangappa, B.P. Veerabhadrapa	46-51
7	Performance of MGNREGA in Karnataka B. P. Veerabhadrapa and K. Shanmukha	52-56
8	Working Mechanism of Bhoochetana Programme and Its Impact on Crop Productivity in Karnataka Suchitra, S. and Beena.L.N	57-62
9	Indian Outward Foreign Direct Investment In Abroad Bhagyashree D. Hiremath	63-73
10	Women's Empowerment in India Harish.N	74-78
11	Women Empowerment through Microfinance Hanumanthappa.K.M.	79-85
12	Participation of Women in Agricultural Operations: A Case Study of Davangere District in Karnataka Rekha K. H and K. B. Rangappa	86-94
13	Relationship between Micro Finance and Women Empowerment in Karnataka through Mahatma Gandhi National Rural Employment G M Dinesh and Komala	95-99

14	An Outline of India's Export Since Reform and Bilateral Trade with SAARC Countries
Basavanagowda T, Rudresha M, Bellulli Kotresh, B P Veerabhadrapa	100-108
15	Education as an Empowerment of Women and Human development in Karnataka
Shivakumar K and Rajappa. S	109-116
16	Drinking Water and Sanitation Challenge in Rural Area
Yogeswarappa.s	117-120
17	Demonetization and Its Impact on Indian Economy
P. S. Kamble and Vishal Madhukar Kurane	121-129
18	Impact of Demonetization on Indian Economy
Dharmanna.H.D	130-137
19	Demonetization in India: Expectations and Achievements
Harish Tigari and Sathisha. R.K.	138-144
20	Depreciation of Indian Currency
Revanasiddappa K.B.	145-149
21	Recent Trends & Performance of Indian Small Scale Sector
Sangameshwara Kademani, B.K	150-157
22	A Review on Balanced Regional Development Plan: With Reference To Karnataka
Raghavendra Hajgolkar and Dr. Vishwanath Khot	158-162
23	Positive and Negative Impacts of Demonetization on Indian Economy: A Study
Parashuram.H. and K.B.Rangappa	163-168
24	Attitude of Decision Makers towards Higher Education-A Study
Mithila.K.S.	169-174
25	Role of Accredited Social Health Activists in Rural Health Delivery-A Study in Sirivanthe Grama Panchayat, Sagar Taluk
Kavya.N and Salila.R	175-181
26	Issues, Challenges and Policies on MGNREGA Programme: A Case Study
R.Selvi	182-188
27	The role and Contribution of LIC to the Economic Development of India
S.K.Hegde	189-198

28	An Economic Analysis of the Brick Making Industries in Haveri District Saraswati. V.Patil	199-203
29	Rural Sanitation Govindaswamy.B.K	204-209
30	Role of Insurance in rural India: An Evaluation Study H.H.Bharadi	210-218
31	Water Quality and Treatment System in 24/7 Domestic Water Supply: A Study on Hubballi-Dharwad City H.H. Bharadi & Mr. G.S. Chinagi	219-225
32	Recent Developments in Banking Sector: Issues and Challenges Prasanna.T	226-233
33	Performance of Gross Root Local Bodies In Providing Sanitation Facilities-A Study in Sagar Vandana.K and Vinutha M.Hegde	234-238
34	Women Entrepreneurship in Homestay: An Economic Analysis in Kodagu District Thippeswamy.E.	239-245
35	Implication of GST on Financial Relationship between Center and States Varadaraja. S	246-251
36	Demonetization and its impact on financial and other sectors in India Varadaraja. S	252-257
37	Impact of Goods and Services Tax on Retail Business Vidyadhare.A.R and Uma. S	258-263
38	Perspectives on Tribal Resources and the Modern state: Approaches Gandhian Praveen Kumar.H.L	264-266
39	A Study on Impact of Goods and Services Tax on Indian Economy Puneethkumar.G.B	267-270
40	Impact of GST on Indian Economy Nagaveni. J.G & Muttsha.N	271-278
41	Impact of Demonetization on Indian Stock Market Uma S & Vidyadhare. A.R.	279-285

42	Healthcare Services and Infrastructure in India Devaraja.N and Prof.B.P.Veerabhadrapa	286-292
43	Analytical Study of Social Infrastructure and Educational Development: in Chitradurga District Siddesh.M.G and B.P.Veerabhadrapa	293-297
44	Goods and Services Tax in India: A Theoretical Perspective Harish Tigari	298-303
45	Socioeconomic Variables Influencing Level of Knowledge about Modern Maternal and Child Health Care Services: An Empirical Study Rajeshwari Pujari and Rangappa. K.B	304-311
46	Governors Vs Governments: Reconcile, Refine and Rebound .Naganagoud.S.P	312-317
47	A Critical Evaluation on Impact of Digital India on Indian Economy Muttesha N and Nagaveni.J.G	318-322
48	Challenges of Rural-Urban Migration in India Sateesha P and K. B. Rangappa	323-329
49	Progress and Performance of MGNREG Programme in Karnataka with Special Reference to Davangere District. K Shanmukha and B P Veerabhadrapa	330-338
50	Agriculture Loan- An Attitude of Farmers Shobha.G	339-344
51	India's Economic Development, Issues and Strategies Jayanthi.J	345-347
52	A Review of Goods and Service Tax in India Prabhavathi.M.C	348- 352
53	Rural Infrastructure Pravain M.Sheikh	353-358
54	An Evaluation of Yeshasvini co-operative Farmers Health Care Scheme in Davangere District of Karnataka Rudresha B T and Dr. B. P. Veerabhadrapa	359-362
55	Impact of Demonetization on Indian Banking System Veena.K. and Triveni.C.D	363-368
56	Goods and Services Tax:An Inflow to Boost Economic Development Triveni.C.D and Veena.K	369-371

Goods and Services Tax: An Inflow to boost Economic development

***Triveni C.D** *M.Com*

Teaching Assistant,

Department of Studies and Research in Commerce

Davangere University

****Veena K** *M.com*

Faculty Member,

ARM First Grade College and PG Centre

Davangere

ABSTRACT

The One Hundred and Twenty Second Amendment Bill of the Constitution of India, officially known as The Constitution Act, 2016, introduced a national Goods and Services Tax in India from 1 July 2017. India has initiated: Make in India, Digital India campaign, Smart-city Programme, Swach Bharath Mission, and many more to achieve dynamic ambitious development path. The infusion of Goods and Services Tax (GST) is another such undertaking that is going to provide boost source for Economic Growth of India. The GST introduction not only removes the cascading effect of our previous versions of tax but also will lead to the increase in the inflow of tax to the economy of the country. The infusion of the GST has high hopes not only in our country but also in neighboring countries and even in so called developed economies. The introduction of the Goods and Services Tax will be a very noteworthy step in the field of indirect tax reforms in India. By merging a large number of Central and State taxes into a single tax, GST is expected to significantly ease double taxation and make taxation overall easy for the industries. For the end customer, the most beneficial will be in terms of reduction in the overall tax burden on goods and services. Introduction of GST will also make Indian products competitive in the domestic and international markets.

Key Words: GST, Developing Economy, Tax Structure

1. Introduction:

Goods and Services Tax (GST) is an indirect tax (or consumption tax) levied in India on the supply of goods and services. GST is levied at every step in the production process, but is meant to be refunded to all parties in the various stages of production other than the final consumer. Goods and services are divided into five tax slabs for collection of tax - 0%, 5%, 12%, 18% and 28%. However, Petroleum products, alcoholic drinks, electricity, are not taxed under GST and instead are taxed separately by the individual state governments, as per the previous tax regime. There is a special rate of 0.25% on rough precious and semiprecious stones and 3% on gold. In addition a cess of 22% or other rates on top of 28% GST applies on few items like aerated drinks, luxury cars and tobacco products. Pre-GST, the statutory tax rate for most goods was about 26.5%, Post-GST; most goods are expected to be in the 18% tax range.

The tax came into effect from July 1, 2017 through the implementation of One Hundred and First Amendment of the Constitution of India by the Indian government. The tax has replaced the existing multiple cascading taxes levied by the central and state governments. The tax rates, rules and regulations are governed by the GST Council which consists of the finance ministers of Centre and all the states. GST is meant to replace a slew of indirect taxes with a

unified tax and is therefore expected to reshape the country's 2.4 trillion dollar economy, but not without criticism. Trucks' travel time in interstate movement dropped by 20%, because of no interstate check posts, Happy to see this change.

2. Review of Literature:

Meena Sahi Ram, the tax system reform including reform in administration is a continuous exercise. The reforms will have to continue not only at the centre, but also at state and local levels as well. Broadening the base of both central and state taxes and keeping the tax structures simple are important international lessons to be adopted in calibrating further reforms. No tax system could claim to be flawless, and GST indeed has its own drawbacks and shortcomings. We only need to address them systematically and gradually so that the pains do not neutralize the gains. The challenge is now to leverage its advantages to transform our economic landscape by setting the creative potential of our entrepreneurs and businesses free (Bhattacharjee).

3. Benefits of GST to the Indian Economy:

- ✓ Removal of bundled indirect taxes such as VAT, CST, Service tax, CAD, SAD, and Excise.
- ✓ Less tax compliance and a simplified tax policy compared to current tax structure.
- ✓ Removal of cascading effect of taxes i.e. removes tax on tax.
- ✓ Reduction of manufacturing costs due to lower burden of taxes on the manufacturing sector. Hence prices of consumer goods will be likely to come down.
- ✓ Lower the burden on the common man i.e. public will have to shed less money to buy the same products that were costly earlier.
- ✓ Increased demand and consumption of goods.
- ✓ Increased demand will lead to increase supply. Hence, this will ultimately lead to rise in the production of goods.
- ✓ Control of black money circulation as the system normally followed by traders and shopkeepers will be put to a mandatory check.
- ✓ Boost to the Indian economy in the long run.

These are possible only if the actual benefit of GST is passed on to the final consumer. There are other factors, such as the seller's profit margin, that determines the final price of goods. GST alone does not determine the final price of goods.

4. Impact of GST on Indian Economy:

Reduces tax burden on producers and fosters growth through more production. The current taxation structure, pumped with myriad tax clauses, prevents manufacturers from producing to their optimum capacity and retards growth. GST will take care of this problem by providing tax credit to the manufacturers.

- ✓ Different tax barriers, such as check posts and toll plazas, lead to wastage of unpreserved items being transported. This penalty transforms into major costs due to higher needs of buffer stock and warehousing costs. A single taxation system will eliminate this roadblock.

- ✓ There will be more transparency in the system as the customers will know exactly how much taxes they are being charged and on what base.
- ✓ GST will add to the government revenues by extending the tax base.
- ✓ GST will provide credit for the taxes paid by producers in the goods or services chain. This is expected to encourage producers to buy raw material from different registered dealers and is hoped to bring in more vendors and suppliers under the purview of taxation.
- ✓ GST will remove the custom duties applicable on exports. The nation's competitiveness in foreign markets will increase on account of lower costs of transaction.

As far as the full forged benefits will be flourished only if the GST been accepted by all and not involve in en-cashing the loopholes available for personal immoral benefits. Because, "together we sow together we reap". Last but not least, the GST, because of its transparent character, will be easier to administer. Once fully implemented, the taxation system holds great promise in terms of sustaining growth for the Indian economy.

5. Criticism:

Technicalities of GST implementation in India have been criticized by global financial institutions, sections of Indian media and opposition political parties in India. World Bank's 2018 version of India Development Update described India's version of GST as too complex, noticing various flaws compared to GST systems prevalent in other countries; most significantly, the second highest tax rate among a sample of 115 countries at 28%.

GST's implementation in India has been further criticized by Indian businessmen for problems including tax refund delays and too much documentation and administrative effort needed. According to a partner at PWC India, when the first GST returns were filed in August 2017, the system crashed under the weight of filings.

Conclusion:

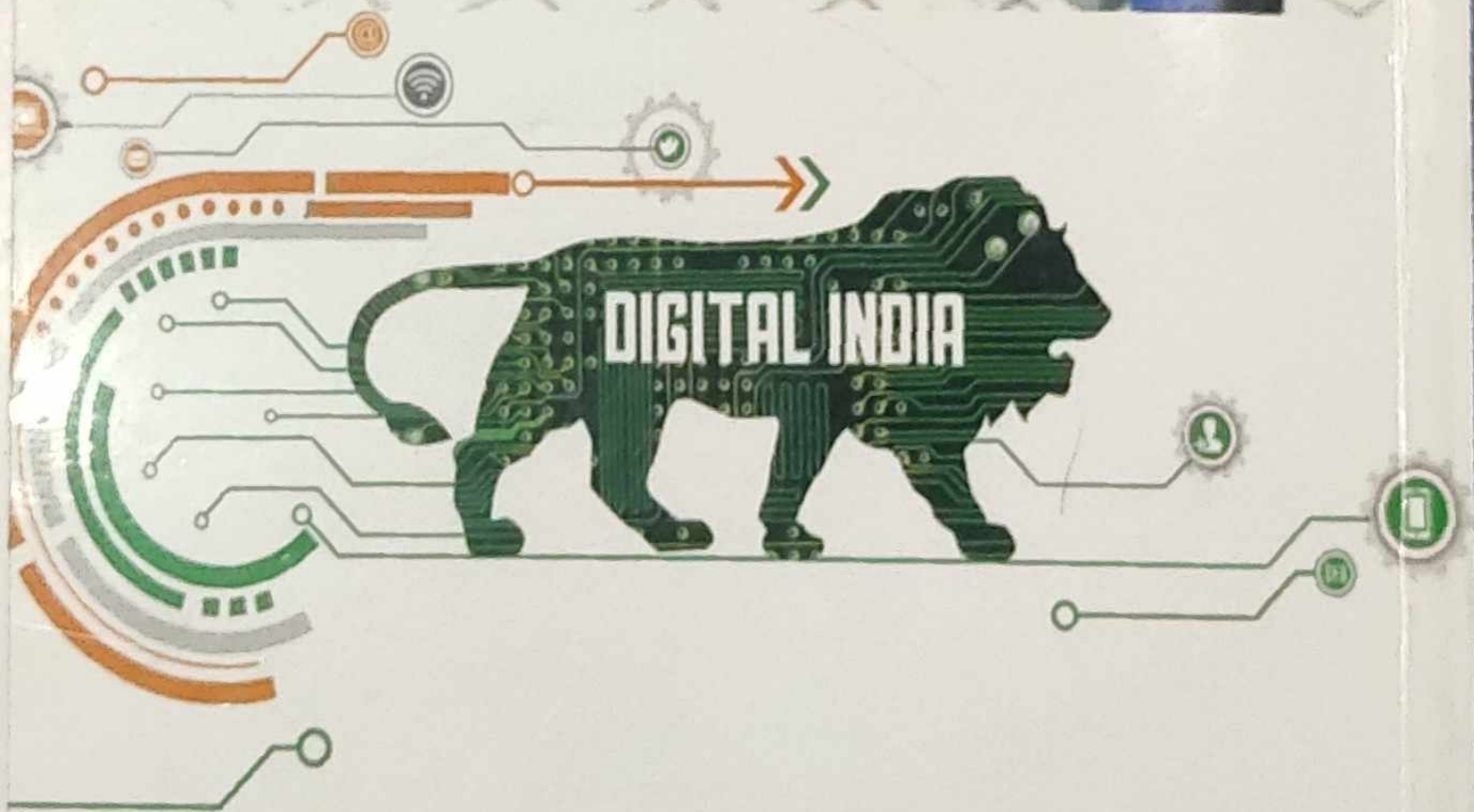
As commonly said everything is imperfect, hence, I can't conclude that GST is complete solution for the making Better India. But, it's a step towards Growth of India. On the other hand, the complete application of motto of GST will be succeeded only when the benefits are evenly distributed. Middle nodes in the taxation system need to be even better monitored and more harmonized in there discharge of duties.

"Together we sow, together we reap"

By this only we can get better and more than compared to alone doing so.

References:

- NEED OF TAX REFORMS in INDIA New ERA of GST, MEENA SAHI RAM, Shri Jagdishprasad Jhabarmal Tibarewala University, <http://hdl.handle.net/10603/10193>
- A Year after GST, G. Bhattacharjee, http://www.academia.edu/37109394/A_Year_after_GST
- "About Us – GSTIN", <https://www.gstn.org/about-us/>
- Value-added taxation in India, Wikipedia, the free encyclopedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Value-added_taxation_in_India
- Differences Between GST and VAT, Updated on Oct 24, 2017 - 06:33:55 PM, <https://cleartax.in/s/differences-between-gst-and-vat> Tax Revenue -Union Budget,
- <https://www.indiabudget.gov.in/budget20172018/ub2017-18/rec/tr.pdf>

INDIAN ECONOMY IN 2018

97893841535018 01120>

 JEEVAN PUBLICATION
Bhadravathi-577301

Contemporary Economic Issues in India

Volume -1

Editors in the front/inside page :

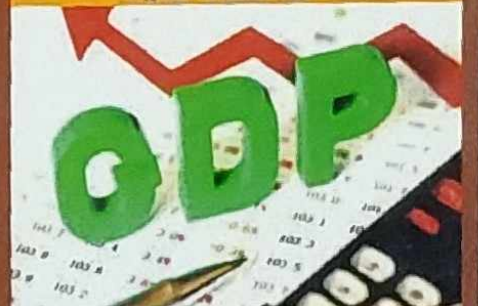
B. P. Veerabhadrapa

N. K. Gowda

K. B. Rangappa

S. Suchitra

M.S. Guruprasad

DAVANGERE

UNIVERSITY

Triveni.C.D
Teaching Assistant
Department of Research
and Studies In
Commerce.
2018-19.

Jnanagangothri, Chitradurga
Department of Economics

Contemporary Economic Issues in India

(Volume-I)

Editors

Prof.B.P.Veerabhadrappe
Prof. N.K.Gowda
Prof. K.B.Rangappa
Smt. S.Suchitra
Mr.M.S.Guruprasad

Department of Studies in Economics
Jnanagangothri Campus, Chitradurga,
Davangere University
Karnataka
India

March 2019

DAVANGERE

UNIVERSITY

Contemporary Economic Issues in India

(Volume-I)

AUTHORS

Publication Rights of the Subsequent Edition with
The Authors

No part of this book may be reproduced in any
Manner whatsoever or translated in any other
Language without the permission in writing from
The authors

While every effort has been taken to avoid errors, the Editors are not responsible for the consequence of any action taken on the basis of this book

ISBN: 9789384535049-01120

Printed and bound in
Sri Malleshwara Printers & Enterprises
C.N.Road, Bhadravathi.

Produced and Bound in India

List of Contents

1	Road Transport Development And Inclusive Growth – An Analysis Prof B. Jayarama Bhat & Sowmya.K	1-8
2	Challenges And Strategies For Youth In Higher Education In India Dr. R.Selvi	9-15
3	Impact Of Goods And Service Tax On Msmes: A Diagnostic Study Dr.N.M.Makandar	16-22
4	Impact Of Minor Irrigation On Production And Productivity Of Small And Marginal Farmers In Karnataka: A Case Study Of Davangere District” Nizamuddin	23-30
5	Analysis Of The Total Trade Performance Of South Asia Kamaxi & Niranjana.R	31-36
6	Performance And Impact Of MGNREGA Programme On Rural Reconstruction Suleman M Hattarakihal	37-42
7	Issues Of Public Health Delivery System In India Dr. Bhakti Mahindrakar (Tatuskar)	43-50
8	Intra – State Regional Imbalances In Karnataka – With Special Reference To Education Nagaraja K. & Dr.B.P. Veerabhadrapa	51-58
9	An Economic Analysis On Poverty And Food Security In Hyderabad Karnataka Rama Naik D & Dr. P S Sasdhar	59-67
10	Role Of Jan Dhan Yojana In Financial Inclusion Yogeswarappa	68-72
11	Out Of Pocket Expenditure Incurred For Maternal Health Care In Karnataka: An Overview Gangadharaiah	73-78
12	Impact Of Information And Communication Technology On Indian Agriculture Gopi H	79-83
13	Issues, Challenges And Policies On MGNREGA Programme: A Case Study C. Deepa & Saraswati V.Patil	84-88
14	Role Of The Rastriya Uchchatar Shiksha Abhiyan In The Higher Education: An Over View Jaiprakash	89-92
15	Export Performance Of Gherkin In Karnataka Katera Shivakumar & Dr.Haralu Bullappa ²	93-98
16	Challenges And Opportunities Of Women Entrepreneurship In India Nagaveni J G	99-104
17	Goods And Services Tax In India: An Opportunities And Challenges: A Brief Outlook Varadaraja.S	105-111
18	ICT Applications By Rural Communities: A Case Study Of Belgaum In Karnataka Dr.Huchhe Gowda	112-119
19	Trends Of Area, Production And Productivity In India Dr.Manoj Dollu & K.S. Divya	120-125
20	Performance Of Indian Agriculture: An Empirical Analysis With Special Reference To WTO	126-130

21	Basavanagowda T , Dr. Sarah Razack & Dr. B.P. Veerabhadrappa ³ Impact Of Demonetization On Different Sectors Of The Indian Economy Dr. Hanumanthappa	131-136
22	Impact Of GST On Various Sectors In Indian Economy Arjuna. E & Dr.Manoj Dolli	137-141
23	Issues, Challenges And Policies On Mgnrega Programme: A Case Study C. Deepa	142-146
24	Empowerment Of Rural Poor Through MGNREGA: With Special Reference To Karnataka Dr.Muniraju M & Dr.Jayasheela	147-151
25	Critical Analysis Of Swachh Bharath Mission In Rural India Govindaswamy B K & Dr K B. Rangappa	152-156
26	Trends In Tax Revenue And Non-Tax Revenue In India-An Empirical Analysis Beena L N, Suchitra. S & Veerabhadrappa B P	157-160
27	Institutional Support For Development Of Rural Women Entrepreneurs In India Muttesha. N & Priyanka M.S	161-167
28	A Study On Issues And Challenges Of Women Empowerment In India Uma S & Puneeth Kumar G B	168-174
29	Strategies For Inclusive Growth In Health Insurance Schemes Naveena.L & Prof.S. Venkatesh	175-180
30	Growth And Performance Of Coir Industry In India Vidyadhare A.R & Mohana G	181-186
31	An Overview Swachh Bharat Mission: Rural Sanitation Situation In India Dr.G Srikantha Nayaka	187-197
32	Role Of Swarnajayanti Gram Swarojgar Yojana On Poverty Alleviation Programme In Rural India Husensab Nadaf	198-203
33	Impact Of GST On Indian Economy Krishnamurthy. S.	204-209
34	Regional Inequality In Human Development In India Dr. Niranjan R & Rajappa S	210-218
35	A Study On Socio Economic Effect Of Demonetization In India Anneshi R & Dr. N.K. Gowda.	219-222
36	Impact Of GST On Indian Economy Triveni C D & Bibi Kubra**	223-225
37	Factors Determine The Change In Cropping Pattern: A Case Study Of Karnataka Dr. E. Thippeswamy	226-232
38	A Brief View of Rural Sanitation in India Rangaswamy.H.	233-238
39	Work Life Balance Among Women Employees: A Case Study In Davangere District Dr. Suchitra S & Govindamma.M.A	239-244
40	Performance Of Gram Panchayats On Rural Infrastructure Development In Karnataka: Challenges And Ways Forward Raghavendragoud Patil Dr. R R Biradar	245-251
41	Performance Analysis Of National Urban Health Mission In India Devaraja, N. & Dr. B.P. Veerabhadrappa	252-256
42	Micro Finance And Women Empowerment Through Bank Linkage	257-260

IMPACT OF GST ON INDIAN ECONOMY

Triveni C D *

Teaching assistant

Department of Studies & Research in Commerce,
Davangere University.

trivichuri@gmail.com, bibikubra07@gmail.com , 7676354501, 9591633565

Bibi Kubra**

**M.Com IV semester

ABSTRACT

GST is one of the best tax reform taken place in India 'one nation, one tax' which came into force from 1 July 2017. It is a combination of both tax on goods and tax on services. This system overcomes many more limitations of previous tax systems like CST, VAT, Service tax, CAD, SAD. This system keeps transparency to customers about their tax payments very clearly. And also avoids cascading effect i.e. tax on tax. Due to this system consumption gets increases and there is increasing in production. This paper explains about effect of GST on Indian economy, which prepared based on the secondary data. The data has been collected from reviews, journals, articles, etc.

Key words: GST, economy, Tax.

Introduction:

Before introducing of GST the tax is collected as named called VAT. In this VAT the quantity of taxes at the state & central levels has brought about a complex indirect tax structure in the nation. In this there is no consistency if assessment rates & structure cross wise over state. There is a falling of charges 'tax on tax' & there is credit facility provided to manufacture & the VAT rate should be different from one state to another state. for avoiding multiple taxation system introduced the GST on 1st July 2017 as "one nation one tax".

GST is a single tax on the supply of goods & services, right from the manufacturer to the consumers. Input tax credit paid at each stage will be available. India's GDP will be benefited & extra resources will be used for welfare of poor & weaker section. It is also aimed at boosting the Indian economy. This will be done by simplifying & unifying the indirect taxes for all states throughout India.

Review Of Literature

Dr. Namita Mishra [international journals of basic & applied research, ISSN 2249-3352] In this paper she tells about the GST is a single nation uniform tax levied across India on all goods & services. The introduction of GST expected as a significant steps towards a comprehensive indirect tax reform in the country. The main objectives understanding the concept of GST & find out the short effect of GST on economy. The data should be collected through the secondary basis. She concluded that the GST is levied only on consumption of goods & services.

Pallavi Kapila [international journal of engineering research & application ISSN2248-9622] In this paper she tells about the GST stand for "Goods & services tax"

implemented by the government of India since 1st April 2017. The GST was defined as a comprehensive consumption based tax levied upon manufacturing, sales & consumption of goods & services within the transforming the country into one market. Finally conclude that the GST play an important role in the growth of Indian economy. And it would also lead to an increase in GDP.

Objectives of the Study

- 1) To understand the concept of GST.
- 2) To know the impact of GST on Indian Economy.
- 3) To know the relationship between the GST & Indian Economy.

Methodology

Methodology is the way of collecting the data. There are two types of data i.e., primary data and secondary data. For the purpose of this research paper the source is be collected through on the basis of secondary data from the Journals, books, research papers, & websites.

Need For the Study

India has the different types of taxes, it is having lot of confusions Hence it is essential to understand the how GST is effecting to economic operations. Analyse the combination of goods tax and service tax impact on customers and Indian economic system. it is required to know about benefits of GST.

Conceptual Frame Work Of GST:

GST denotes "one tax one nation" in the regime of Indian indirect tax structure. GST is the most significant & essential physical tax reform in Indian indirect taxation system. Depending upon the transaction the GST should be categories 2 components i.e., intra states & interstate. Intra state means the transaction happens within the state for this the tax should be collect as on the CGST or SGST, because GST dual taxation system it means the central & state both the government have the right to the collected the tax from the taxable person. And the inter-state transaction happens b/w the two state at this time the IGST should be applicable the central government collect this which is an additional tax to be levied, to assure that the tax is received by the importer state.

CGST means the GST to be levied by the center on intra state supply of goods & services would be called CGST.

SGST means GST to be levied by the state on intra state supply of goods & services would be called SGST.

IGST refers to the Integrated Goods & Services Tax which is the part of GST. It is charged on the goods & services supplied from one state to another.

Impact Of GST On Indian Economy

Positive impact of GST sector wise:

Sl No.	Sectors	Impact
1	Consumers goods footwear	Foot tax rate (<Rs.500) to reduced from 9.5% to 5% & >500 to reduced from 24-30% to 18%.
2	Small cars	Small cars which <4 meter length & having the >1500cc engine the tax will reduced by 2-2.5% when compare to the existing rates.
3	Two-wheelers	For this the rate should be reduced by 1% compared to exiting tax rate.
4	Logistic	In consolidation of warehouses across the country with free movement of goods will lead higher volume for logistic companies.
5	Consumers good essential products	Effective tax rate in essential goods (edible oil, hair oil, tooth paste & soaps) under various tax rate slabs.

Negative impact of GST on Indian Economy

Sl no	Sectors	Impact
1	Restaurants	Tax increased to 18% from 15%.
2	Hotel rooms for rental	Rs. >5000 the tax rate on restaurants increased to 28% from 15%. It should be consequently impact on hotel occupancies.
3	Branded apparels	>Rs.1000 garments will be taxed at 12% from 7%. This will be impact on business as prices & lead to late recovery in sales.

Findings:

- 1) After implementation of GST Foot tax rate reduced from 9.5% to 5% when compare to existing tax rate.
- 2) Two wheelers rate should be reduced by 1% when compare to existing tax rate.

Suggestions

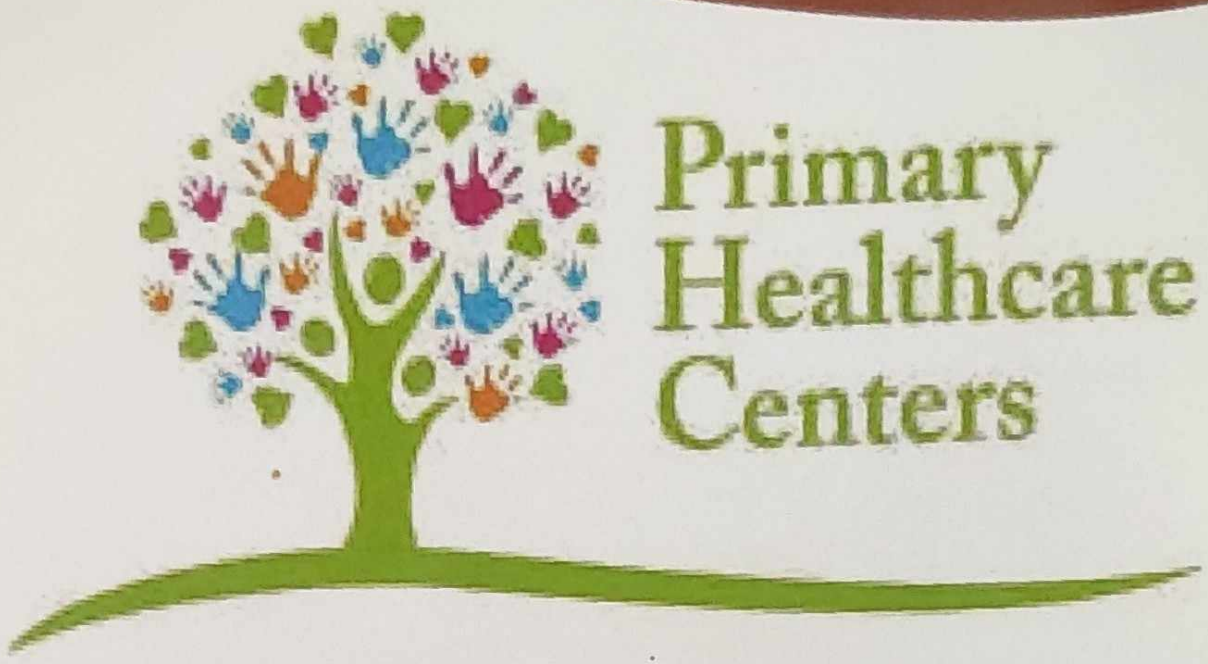
The GST is not suitable for present situation because still the many of the areas and goods are not covered under this purview. They are petroleum products, electricity & alcoholic liquor for human consumption.

Conclusion:

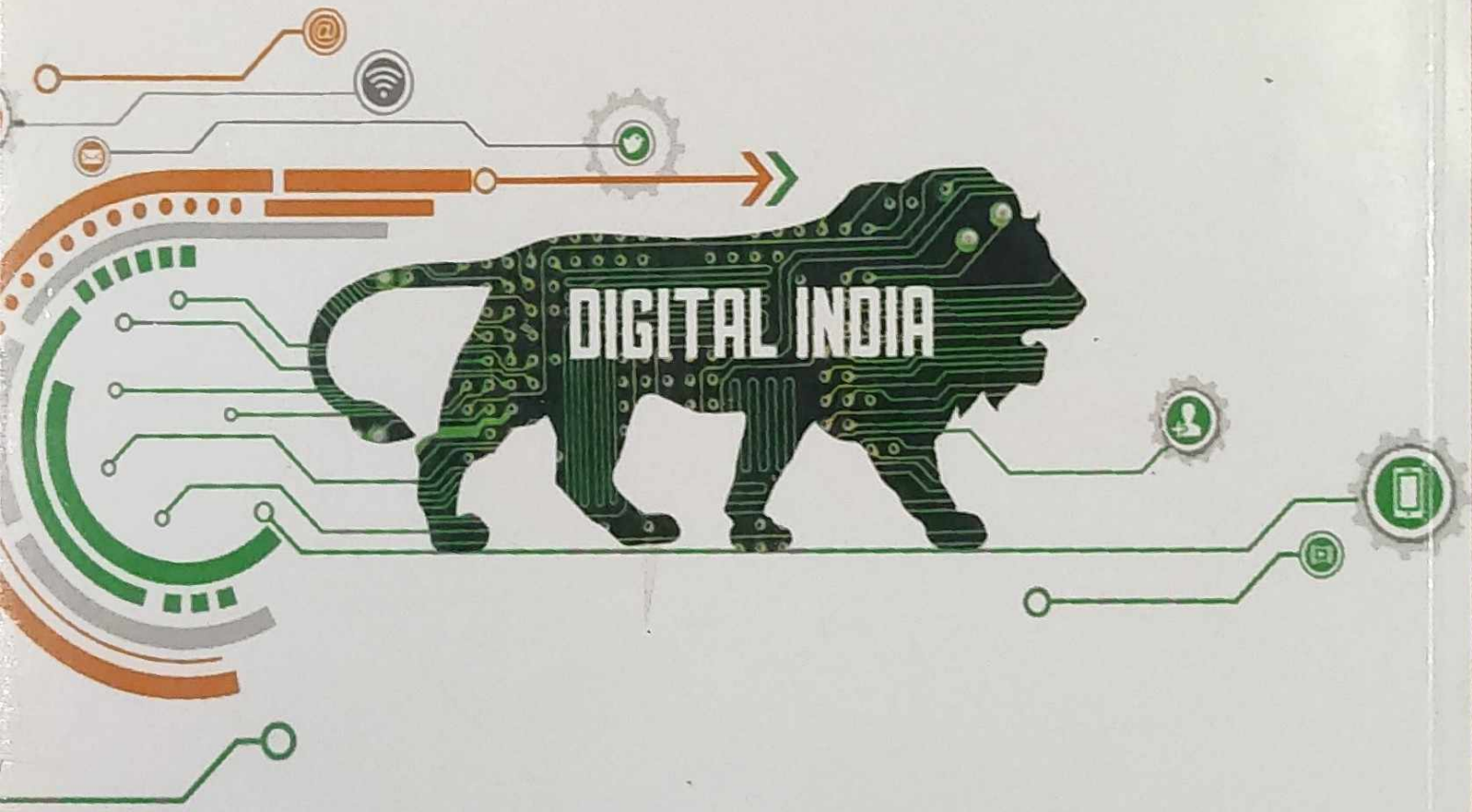
GST is at the infant stage in India. To conclude that the GST has both positive & negative impacts, but the Finance Minister Arun Jetley said that it should implemented for "The India's GDP will be benefitted & extra resources will be used for the welfare of poor & weaker section". On the basis of tax rates we discussed positive and negative impacts on sector wise. GST has its impact on consumer and producer or manufacturing goods.

REFERENCES:

- 1) www.researchgate.net
- 2) Cracku.in
- 3) www.google.com
- 4) www.google.com
- 5) Gradesfixer.com
- 6) www.legalraasta.com
- 7) CA. Avinash Poddar, GST, second edition, Wolters Kluwer (India) pvt ltd.
- 8) <http://gstexperts.net/>
- 9) <http://taxmann.com>

Primary Healthcare Centers

CONTEMPORARY ECONOMIC ISSUES IN INDIA

9 789384 1535049 0 1123 >

 JEEVAN PUBLICATION
Bhadravathi-577301

FINANCIAL SECTOR REFORMS IN INDIA

Editors:

Dr. G.T. Govindappa

Dr. Laxmana P

Dr. Cirappa I.B.

Triveni. C.D

M.COM.

2015-16

Financial Sector Reforms in India

Editors:

Dr. G.T. Govindappa

Dr. Laxmana P

Dr. Cirappa I.B.

CHAIRMAN
Department of Commerce
Davangere University
Shivagangotri, Davangere-2.

NIRUTA
Publications

Financial Sector Reforms in India

Edited by Dr. G.T. Govindappa, Dr. Laxmana P, Dr. Cirappa I.B.

DISCLAIMER

The authors are solely responsible for the contents of the papers compiled in this volume. The publishers or editors do not take any responsibility for the same in any manner. Errors, if any, are purely unintentional and readers are requested to communicate such errors to the editors or publishers to avoid discrepancies in future.

Publisher : Ramesha M.H. for Niruta Publications, #326, 1st Floor, Opp. Syndicate Bank, Near Dr. AIT College, Kengunte, Mallathahalli, Bengaluru-560056, India.

Ph : 080-23213710, Mobile : 9980066890

Email: ramesha.mh@gmail.com, nirutapublications@gmail.com

Web : www.socialworkfootprints.org, www.samajakarya.org

Printed at : Niruta Publications, #326, 1st Floor, Opp. Syndicate Bank, Near Dr. AIT College, Kengunte, Mallathahalli, Bengaluru-560056, India.

Ph : 080-23213710, Mobile : 9980066890

Email: ramesha.mh@gmail.com, nirutapublications@gmail.com

Web : www.socialworkfootprints.org, www.samajakarya.org

Copy Right : Authors

First Edition : 2016

ISBN : 978-93-84262-30-3

Pages : 558

First Impression : 500 copies

Paper : Maplitho 70 GSM

Price : Rs. 800-00

Cover Page Design : Shivakumar, Niratanka

Contents

1. Quarter Century of Financial Sector Reforms in India:
Some Issues and Concerns - 15
Dr. N.K. Thingalaya
2. Banking Sector Reforms – A Forward-looking Perspective - 25
Dr. K Ramesha
3. Financial Sector Reforms in India - 32
Prof. S G Hundekar
4. Wealth Tax Reforms Vis-à-vis Financial Sector Reforms - 40
Mrs. Shamala K and Dr. G.T. Govindappa
5. Financial Sector Reforms and Indian Agriculture - 43
Dr. K.B. Rangappa and Smt. S. Suchitra
6. A Journey of Financial Sector Reforms - 46
Dr. Lakshmana.P and Prasanna S.H.
7. An Empirical Study on Systematic Investment Plan [SIP] in Capital
Market - Special reference to HDFC Mutual Fund Company - 51
Dr. Cirappa I.B
8. Growth of Alternative Investment Funds in India - 56
Velmurugan PS and Perumalraja R
9. Banking Sector Reforms in India - 65
K. Senthil Kumar and Dr. S. Rajendran
10. Entrepreneurship Development in India – The Rudseti Way - 69
Dr. Jagadish B
11. Foreign Direct Investment in India: A Case Study on Life Insurance
Industries in India - 74
Dr. Kartikey Koti
12. An Analysis of Indian Private Sector Banks Using Camel Model Approach - 80
Dr. Rajnalkar Laxman, Shivakumar Jagannath and Abhisek Limbare
13. Emerging Market Trends in Medical Tourism Services in Karnataka - 86
Dr. Vinod N Sambrani and Mr . Sekappa N Makkalageri
14. Stock Market Integration Among Brics Nations - An Empirical Analysis - 91
Mohammad Irshad VK and Dr.Velmurugan PS

86. A Paper on Corporate Governance in World Bank - 449
Mis. Priyanka. B.R. and Mis. Reshma. M.S.
87. The Challenges and Opportunites of Insurance Sector in India - 452
Basavaraja. M.K
88. Profitability Analysis of Co-operative Bank (A Case Study on Davangere Urban Co-operative Bank) - 456
Jyothi.S.G and Kavitha.V.M
89. Financial Refomrs in Commercial Banks in India - 461
Mr. Mutttesha N. and Ms. Sabah Anjum A
90. Indian Banking Sector Reforms - 467
Marutesh S
91. A Study on Financial Performance of Co-operative Banks (With Special Reference Bapuji Co-operative Bank Ltd., Davangere) - 474
Ranjitha C.R.
92. Indian Capital Market Reforms - 477
Agnes Stella M and Uma Maheshwari.A
93. "Investors Awarness and Practices Towards Capital Markets Instruments in India; A Case Study on Chitradurga City." - 479
Mr. Babu.S and Mr. Ramesh C Teli
94. "Evolution and Growth of Life Insurance in India" - 485
Pavan Jinkal
95. "A Comparative Analysis between Old Private Sector Banks and New Private Sector Banks in India." - 490
Miss. Akshatha .K and Mr. Sandeep .M
96. "Consumer Attitude Towords to Invest in Matual Funds; A Case Study on Chitradurga City" - 495
Siddesha G.S., Madukumar M.N and Hareesh Patil P.O
97. Role of Commercial Banks in Agricultural Finance: A Special Reference to SBM Agriculcral Development Bank, Davanagere - 500
Padmashree C.R.
98. Role of Taxation in Capital Markets - 507
Triveni C.D
99. A Study on Usage and Satisfaction of Customers on Credit Cards (A Case Study on Davanagere City) - 512
Mr. G.R. Sateeshnaik

98. Role of Taxation in Capital Markets

Triveni C.D.*

Abstract:

Capital market is a vast playing field for speculation and Investment Avenue. Hence, the various aspects relating to capital market like dividends, capital gains, commission, and charges (brokerage); all these aspects directly coming in to contact with taxation. Capital market is a better platform to raise the fund and to invest the fund. Looking to both aspects in a very narrow sense seems to be different from each other. But on the deeper view to the insight of both the aspects i.e. capital market and taxation, they both are contributing to each other Hence, taxation is very essential to be known in capital market. Capital market and taxation are the body and soul of Indian Economic system. Government encourages investors to invest in capital market for development of country as well as investors.

Introduction:

Capital market has been playing a vital role in Indian financial system. The Indian economy is mainly depending upon the capital market starting from the raising of the capital from the capital market through primary capital market and making provisions for liquidation in secondary capital market to the public in large. In the sense, it makes the mobilization of 'drops' of resource to 'ocean' of investment.

Capital market acts a middleman between investor and company also investor and investors, looking to the economy of country being a capital market plays an important role, the most important revenue for the economic development of country is tax. Hence we can observe both taxation and capital market have its impact on Indian financial system.

To take an example, the basic model of capital flows and taxation suggest that a raise in the tax

rate in an open economy will cause a net capital outflow and a lower aggregate capital stock. The lower capital stock may well have a negative impact on economic welfare of the residents of the country. It may therefore be natural to investigate the impact of taxes on the aggregate capital stock. Alternatively if domestic savings were unaffected then change in aggregate investment would match the net capital outflow. However much of the empirical literature on the impact of taxes on capital flows instead examines the impact of tax on FDI.

Taxation directly helps to growth of Indian economy through collection made on profit every corporate company. On the other hand, tax is also collected from dividend distribution. It will be double taxation on the profit of the company. Because of the variable provisions are available in the taxation that should be motivating investors to invest in the capital market.

Need for the study:

Taxation is main revenue for the government. The corporate tax will be more in portion and also the dividend distribution tax will also add up to this. On the other hand in order to save the tax, by claiming the various deductions and exemptions, the public will invest more. And this more and more investment will give enough fun to capital market and will again create more revenue to government in for of taxes on profits thereafter. The companies can easily raise fund from the tiny sources, the companies include both product and services oriented which come directly under capital market. Hence I found it is a worthy to study the aspects as interrelated and jointly and to enrich the knowledge regarding both the aspects as one.

* M.com, 2nd semester, Department of Studies and Research in commerce, Davangere University.

Objectives of study:

- Understanding and analyzing the growth of capital sector and taxation system in capital market
- To predicting the future development and changes made in taxation system in India
- Motivating investors to invest in capital market for enjoying tax provisions and exemptions
- To create healthy environment in capital market through taxation rules and regulations

Role of taxation in capital market:

Capital market had a wide scope it will play a vital role in Indian economic system. So much of revenue has to be collected by capital market through tax. Government of India has taking special care towards capital market. Because to strengthen the growth of nation, to make India in financially strong, capital market contribution is more in collection of tax.

• Capital market operation and change of double taxation.

The operators in capital market have been complaining of double taxation and multiplicity of fees, by doubling taxation. They meant that tax is levied on the income of the company in its hands (corporate tax on profits) and thereafter the dividends (dividends distribution tax) distributions made to shareholders out of profits. This is what happens where taxation of income of companies based on the classical theory of taxation.

• Stamp duties:

There are taxes imposed on instruments such as deeds of assignment, power attorney, bill of sale, bill of exchange, charter party agreement bonds, etc., letters of guarantees and other types of documents listed in the schedule to the Stamp Duties Act. Stamp duties can be either specific. Although stamp duty is a federal tax in administration is shared between Federal and State Government.

• Tax implications on capital gains from securities:

Short term capital gains are taxed as per tax slab and long term capital gain is taxed at concessional rate of 10% without indexation and at the rate of 20% with indexation.

As per section 111A of Income Tax Act, tax on short term capital gains should be charged at the rate of 15% plus surcharge and education cess. But in the case of long term capital gains it will come down to zero of equity shares. In case of short term capital gains conditions have to be followed:

- Short term capital gains that are arise from transfer of equity share of a company or unit mutual fund.
- Transaction takes place after 1st October, 2004
- Security transaction for tax has already paid

As per SEBI regulations, if a scheme maintains 65% of its average weekly net assets invested in Indian equities it will be considered as equity scheme and an investor will not pay any tax on such investment on long term basis.

On the other hand, if an investor invests 100% of foreign equity even as a long term basis, the investor will not have to pay tax on the basis of capital gains scheme.

• Security transaction tax

It is the tax payable on the value of taxable securities transaction. It was introduced in India by the 2004 budget and it is applicable with effect from 1st October, 2004. It is levied on every purchase or sale of securities. That are listed on Indian Stock Exchange, this would include Shares, derivatives or equity oriented Mutual funds units. The rate of tax that is deducted is determined by the Central Government, and it varies with different types of transactions and securities. It is deducted at source by the broker, at the time of transaction itself, the net result is that it pushes up the cost of the transaction done.

Table 1: security transaction tax (STT) on the various transactions in securities market:

Product	Transaction on	STT rate	Charged on
Equity-delivery	Purchase	0.10%	Turnover
	Sell	0.10%	Turnover
Equity-intraday	Purchase	-	-
	Sell	0.025%	Turnover
Future	Purchase	-	-
	Sell	0.010%	Turnover
Option	Purchase	0.125%	Settlement price on exercise
	Sell	0.017%	Premium

Source: All about Security Transaction Tax, SMART PAISA, published in website.

• **Deduction for capital gains as Income Tax Act 1961:**

For long term capital gains 54EB- the total capital gains have to be invested in specific securities within 6 months for the date of transfer or sale of long term capital assets.

• **Tax benefits from mutual fund investments:**

Income received in respect of the units of MFs (mutual funds) will be exempted from income tax in the case of unit holders under section 10(35) of the Income Tax Act. However, dividends distribution tax will be payable by the MFs. No tax will be deducted at source on any income distributed by the MFs under the provision of section 194K, 196A of the Income Tax Act.

• **Capital gain exemptions:**

Long term capital gains on sale or repurchase of units will be chargeable under section 112 of the Income Tax Act. Under section 205C (plus surcharge and education cess) subjected to exemption of long term capital gains, provided in section 10(38) of the Income Tax Act.

- Education loans cut the tax burden use option if required
- Indexation inflation brings down capital gains tax

Table 2: the various investment avenues with respect to their risk associated, returns and liquidity, and tax liberty that could be drawn:

Evaluation of Various investment avenues

Financial Instruments	Types	Risk	Return	Liquidity	Tax Shelter	Convenience
Financial securities	Equity shares	High	High	Fairly high	Tax free: Dividends, but capital gains tax	High
	Fixed deposits / Debentures of company	Medium	High	Average	Nil	High
	Savings bank accounts	Negligible	Moderate	High	Taxable	Very high
	PO savings bank accounts	Negligible	Moderate	High	Tax free	Very high
Non-Securitized Financial Assets	Public Provident Fund	Nil	High	Average	Qualified U/S 80C	Very high
	Life Insurance policy	Nil	Medium	Average	Qualifies U/S 80C	Very high
	Equity fund	High	Significa- -ntly high	High	Qualified U/S 80C	Very high
	Growth schemes (Equity 80-100 percent)	High	High	High		Very high

Mutual fund schemes	Income scheme (equity 0 per cent)	Low to medium		Significantly high		Very high
	Balanced (Equity 0-60 percent)	Medium to high	Medium			
	Equity linked savings scheme (ELSS)	Moderate to high	Long-term capital appreciation	3-year lock-in period	Qualifies U/S 80C	
	Value fund	Risky	Potential growth	As per fund house	Attracts capital gains tax	
Exchange traded fund (ETF)	Indexed fund	Risky	Compare with Benchmark return	As per fund house	Attracts capital gains tax	
	Large-cap (more than 60-80 per cent is invested in large cap companies)	High	High	High	Qualified U/S 80C	Very High
	Large and mid-cap (60-80 per cent is invested in large cap companies)	High	High	High	Qualified U/S 80 C	High
Equities	Multi-cap (40-60 per cent assets deploy in large cap assets)	Moderate	Moderate	Moderate	Not qualified	Moderate
	Mid and small-cap (at least 60 percent assets small and mid-cap tax savings)	High	High	High	Tax rebate U/S 80C	Moderate (80-100 per cent)
	Corporate bond funds	Risk tolerance	High	As per fund house	Attracts capital gains tax	
Debt fund	Floating rates funds	Protected capital loss	Average	Varies as per fund house	Attracts capital gains tax	
	Balance fund	Low risk	Moderate	Varies as per fund house	Attracts capital gains tax	
Hybrid fund	Money market mutual/liquid or safer fund	Low	Moderate	High	No tax benefits	
Real assets	Real estate (land and residence)	Negligible	Medium to high	Low	Some	Fair
	Gold and silver	Average	Moderate	Average	Nil	Average

Source: Role of income tax laws in the capital market, Capital Markets in India, ICAI-CAM-JAICO Finance and Accounting Series, JAICO Publications (Page No. 370 and 371)

Suggestions:

In the present scenario the investors are becoming more educative in the matters like where, how, why they are going to invest. That means the investors are very attentive and very alert about their investment. They seek more and more information regarding benefits that can be drawn through their investment. So as an auditor or a tax consultant or even as an investor as well as company have necessity to know impact of taxation in capital market to make more effective investment planning and management.

One of the main suggestions in favor of imposing security transaction tax in India is its potential to generate revenue; the other is that it will create level playing for all participants in stock market.

Conclusion:

Studying tax role in capital market is essentially required for the development of investors and also for growth of nation in all contexts. It also gives the

clear picture regarding how to control inflation system in country. It will help (fixation of) to makes changes in taxation system (may be increase or decrease) motivating investors by giving provisions in Tax Regulations, hence it is essential to study.

References:

1. Capital Markets and Securities Laws (Module II paper 6), Study Material, Executive programme, The Institute of Company Secretaries of India, www.icsi.edu
2. Over view of Capital Market, Capital Markets and Securities Laws – refreshers course, Compiled by Devendra K Vyas (CA, CS.), Study Circle
3. The Positive Role of Tax Law in Corporate and Capital Markets, Saul Levmore, journal article 1987, faculty scholarship, University of Chicago Law School, Chicago Unbond.
4. ICAI-CMA-JAICO FINANCE AND ACCOUNTING SERIES, Capital Market in INDIA (First Edition: 2013), JAICO Publishing House, www.jaicobooks.com
5. www.appuonline.com/appu/investment/stt.html
6. www.livemint.com/Money/pfwTMkaJPitj49Zr9bjrLI/Dejargoned
7. www.indiaonline.com>research>article

The Editors

Dr. G.T Govindappa is a Professor and Chairman, Department of Commerce, Davangere University, Davangere. He obtained his M.Com degree from the University of Mysore, Mysore in 1980 securing First class and Gold Medal. Immediately he joined the P.G Department of commerce of the same university as lecturer. He obtained his Ph.D. degree in commerce from the University of Mysore in 1995. He has to his credit 36 years of Post Graduate teaching and research experience. He has published 40 research papers in journals of repute and edited volumes, and five books In 110, State, National and International Conferences and Seminars he has presented papers, chaired technical sessions, delivered Key-Note, Inaugural and Valedictory addresses. Organised Seminars, Conferences and UGC sponsored refresher courses. Has delivered more than 100 Special Lectures and Public speeches. He has worked in various bodies of the university such as Syndicate, Academic Council, Academic Council Committee, Board of Studies, Board of Examiners etc.,

Dr. Laxmana P. is an Associate Professor of Commerce, Davangere University, Davangere. He obtained his M.Com and Ph.D. degrees from Kuvempu University. He has 20 years of Post Graduate teaching and Research experience to his credit. He has published 35 research papers in journals of repute and edited volumes and published 3 books. He has presented papers, Chaired Technical sessions in National, International and State Level Seminars. He has delivered special lectures and public speeches and has served as NSS Programme Officer, Co-Ordinator and in the various Academic Bodies of the University.

Dr.Cirappa I.B. is an Assistant Professor of Commerce, Davangere University, Davangere. Before joining Davangere University in 2008, he worked as Principal of a college in Tumkur. He obtained his M.Com, MBA and Ph.D. degrees from Shivaji University, Kolhapur, Maharashtra. He has published 37 papers in Journals of repute and in edited volume. He has presented 62 papers in National and International Conferences and Seminars. He has been working in various Academic bodies and handling different administrative responsibilities in the University.

ISBN : 978-93-84262-30-3

Price : Rs. 800-00

Niruta Publications

Niratanka, No. 326, 1st Floor, Opp. Syndicate Bank,
Near Dr. AIT College, Kengunte, Mallathahalli,
Bengaluru-560 056. Ph : 080-23213710, 8064521470
Email : nirutapublications@gmail.com
Visit : www.socialworkfootprints.org, www.samajakarya.org